МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ

Кваліфікаційна робота
бакалавра

ПЕРЕГОВОРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ

Виконав: студент IV курсу,
групи 6. 0540-смк
спеціальності 054 «Соціологія»
освітньої програми «Соціологія
медіації і кримінології»
Н.Т. Телюк

Керівник: к.філос.н., доцент
кафедри соціології,
О.С. Сорокіна

Рецензент: к.філос.н., доцент,
доцент кафедри соціології,
І.О. Кудінов

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Соціології та управління
Кафедра Соціології
Рівень вищої освіти Бакалавр
Спеціальність 054 «Соціологія»
Освітня програма «Соціологія медіації і кримінології»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
В.О. Скворець _____
07 грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Телюку Назару Тарасовичу

1. Тема роботи (проекту) Переговорні технології врегулювання політичних конфліктів в Україні
Керівник роботи Сорокіна О.С., к.філос.н.
Затверджені наказом ЗНУ від 18 січня 2024 року № 77-с
2. Строк подання студентом роботи 03 червня 2024 р.
3. Вихідні дані до роботи 1. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015.с.200 с. 2. Білик Т., Гаврилюк Р., Медіація у професійній діяльності юриста. Одеса, 2019, 456 с. 3. Терещук Д. Стратегії ведення переговорів як необхідна складова змісту навчання міжкультурної. *Молодь і ринок*, 2014, № 11, С. 41-44. 4. Кулаков А.А. Особливості переговорного процесу, як визначального, історично обумовленого фактору взаємовідносин суспільства. *Бізнес-навігатор*, 2012. № 3. С. 154-158.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
1. Розкрити зміст понять: «переговорна технологія», «політичний конфлікт». 2. Провести ретроспективний аналіз дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні. 3. Визначити методологічні підходи до дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні. 4. Розкрити сутність та зміст переговорних технологій. 5. Проаналізувати специфіку політичних конфліктів в Україні. 6. Охарактеризувати особливості застосування переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні. 7. Обґрунтувати контент-аналіз як метод дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні. 8. Проаналізувати результати дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні. 9. Розробити рекомендації щодо підвищення ефективності застосування переговорих технологій врегулювання конфліктів в Україні.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

_____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Сорокіна О.С., доцент кафедри соціології	11.12.23	11.12.23
Розділ 2	Сорокіна О.С., доцент кафедри соціології	02.02.24	02.02.24
Розділ 3	Сорокіна О.С., доцент кафедри соціології	05.04.24	05.04.24

7. Дата видачі завдання 07 грудня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір та формулювання теми роботи	Листопад 2023	*виконано*
2.	Опрацювання наукових джерел	Грудень 2023	*виконано*
3.	Робота над вступом	Січень 2024	*виконано*
4.	Робота над першим розділом	Січень 2024	*виконано*
5.	Робота над другим розділом	Лютий 2024	*виконано*
6.	Проведення соціологічного дослідження	Березень 2024	*виконано*
7.	Робота над третім розділом	Квітень 2024	*виконано*
8.	Робота над висновками	Травень 2024	*виконано*

Студент _____ Н.Т. Телюк

Керівник роботи (проекту) _____ О.С. Сорокіна

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Т.О. Ратушна

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: складається з 66 сторінкок, 54 позицій у списку літератури, 3 додатків.

ПЕРЕГОВОРНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ПОЛІТИЧНИЙ КОНФЛІКТ

Мета наукового дослідження: вивченні та аналізі ефективності переговорних технологій у врегулюванні політичних конфліктів в Україні.

Об'єкт наукового дослідження: переговорні технології врегулювання політичних конфліктів в Україні.

Предмет наукового дослідження: вивчення методів, стратегій, та інструментів, що використовуються в переговорних процесах для вирішення політичних конфліктів у країні.

Методи наукового дослідження: контент-аналіз.

Гіпотеза дослідження: ефективне використання переговорних технологій може сприяти зменшенню інтенсивності та тривалості політичних конфліктів в Україні, сприяючи досягненню більш конструктивних та мирних рішень у важливих суспільних питаннях.

Висновки: 1. Переговорні технологія є комплксом процесів, які включають в себе набір методів, прийомів та стратегій, спрямованих на досягнення спільного рішення або компромісу між сторонами конфлікту.

2. З метою підвищення ефективності застосування переговорних технологій в Україні, можна запропонувати кілька рекомендацій: забезпечити широку участь у переговорному процесі різних соціальних та політичних груп; підтримувати діалог та взаєморозуміння між учасниками конфлікту шляхом використання медіації та третейських посередників; забезпечити прозорість та відкритість усіх етапів переговорного процесу та врахувати інтереси всіх зацікавлених сторін.

3. Переговорні технології врегулювання політичних конфліктів в Україні є важливим інструментом для забезпечення стабільності та миру в країні. Ефективне використання цих технологій потребує спільних зусиль усіх зацікавлених сторін - як політичних лідерів та представників громадськості, так і громадянського суспільства, включаючи активну участь громадян у політичному процесі.

SUMMARY

Bachelor thesis consists of 66 pages, 54 literature sources, 3 appendices.

NEGOTIATION TECHNOLOGIES, POLITICAL CONFLICT

Research purpose is to develop is to study and analyze the effectiveness of negotiation technologies in the settlement of political conflicts in Ukraine.

Research object is negotiation technologies for the settlement of political conflicts in Ukraine.

Research subject is the study of methods, strategies, and tools used in negotiation processes to resolve political conflicts in the country.

Research methods content analysis.

Research hypothesis is

Conclusions: 1. the effective use of negotiation technologies can contribute to reducing the intensity and duration of political conflicts in Ukraine, contributing to the achievement of more constructive and peaceful solutions to important social issues.

Conclusions: 1. Negotiation technology is a complex of processes that include a set of methods, techniques and strategies aimed at achieving a joint solution or compromise between the parties to the conflict.

2. In order to increase the efficiency of the use of negotiation technologies in Ukraine, several recommendations can be offered: ensure broad participation in the negotiation process of various social and political groups; maintain dialogue and mutual understanding between conflict participants through the use of mediation and arbitrators; ensure transparency and openness of all stages of the negotiation process and take into account the interests of all interested parties.

3. Negotiation technologies for the settlement of political conflicts in Ukraine are an important tool for ensuring stability and peace in the country. The effective use of these technologies requires the joint efforts of all interested parties - both political leaders and representatives of the public and civil society, including the active participation of citizens in the political process.

ЗМІСТ

ВСТУП……6
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕГОВОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ…...8
1.1. Уточнення змісту понять: «переговорна технологія», «політичний конфлікт»……..8
1.2. Ретроспективний аналіз дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні……..15
1.3. Методологічні підходи до дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні……...21
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕГОВОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ…..27
2.1. Сутність та зміст переговорних технологій……..27
2.2. Специфіка політичних конфліктів в Україні……...33
2.3. Особливості застосування переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні……37
РОЗДІЛ 3. ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕГОВОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ…42
3.1. Контент-аналіз як метод дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні……..42
3.2. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні……..46
3.3 Рекомендації щодо підвищення ефективності застосування переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні……54
ВИСНОВКИ……60
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ……62
ДОДАТКИ……...67

ВСТУП

Актуальність. Актуальність дослідження переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів в Україні є невід'ємною складовою сучасного політичного дискурсу країни. Україна, як суверенна держава стикається з політичними конфліктами на різних рівнях: внутрішньополітичному, міжрегіональному, міжпартійному та міжнаціональному. Дослідження переговорних технологій має велике значення у контексті забезпечення стабільності, миру та розвитку демократії в Україні. Враховуючи складність та різноманітність політичних конфліктів у країні, важливо аналізувати та розвивати ефективні методи врегулювання цих конфліктів через переговорні процеси. Зосередження на дослідженні переговорних технологій дозволить розкрити потенціал побудови конструктивних діалогів та знайти спільні шляхи вирішення конфліктних ситуацій. Вироблення науково обгрунтованих рекомендацій щодо оптимальних стратегій переговорів сприятиме покращенню якості прийняття політичних рішень, підвищенню довіри між сторонами конфлікту та зміцненню політичної стабільності в Україні.

Проблемна ситуація. Дослідження полягає в тому, що Україна стикається з численними політичними конфліктами на різних рівнях - внутрішніми, міжпартійними, регіональними та міжнародними. Ці конфлікти можуть мати серйозні соціальні, економічні та політичні наслідки, що загрожують стабільності країни та перспективам її розвитку. Розуміння ефективних переговорних технологій для врегулювання таких конфліктів є критично важливим для забезпечення миру, співпраці та сталого розвитку в Україні.

Об’єкт. Переговорні технології врегулювання політичних конфліктів в Україні.

Предмет. Вивчення методів, стратегій, та інструментів, що використовуються в переговорних процесах для вирішення політичних конфліктів у країні.

Мета дослідження полягає у вивченні та аналізі ефективності переговорних технологій у врегулюванні політичних конфліктів в Україні.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання низку наступних *наукових завдань*:

- розкрити зміст понять: «переговорна технологія», «політичний конфлікт»;
- провести ретроспективний аналіз дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні;
- визначити методологічні підходи до дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні;
- розкрити сутність та зміст переговорних технологій;
- проаналізувати специфіку політичних конфліктів в Україні;
- охарактеризувати особливості застосування переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні;
- обґрунтувати контент-аналіз як метод дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні;
- проаналізувати результати дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні;
- розробити рекомендації щодо підвищення ефективності застосування переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні.

Гіпотеза дослідження. Ефективне використання переговорних технологій може сприяти зменшенню інтенсивності та тривалості політичних конфліктів в Україні, сприяючи досягненню більш конструктивних та мирних рішень у важливих суспільних питаннях.

Структура роботи. робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури.

РОЗДІЛ 1
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕГОВОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ

1.1. Уточнення змісту понять: «переговорна технологія», «політичний конфлікт»

У сучасному світі політичні конфлікти та переговори стали невід'ємною частиною політичного та міжнародного життя. Вони відображають складні взаємовідносини між різними суб'єктами, будь то держави, політичні партії, соціальні групи чи індивіди. Політичні конфлікти, що виникають з різних причин, можуть мати значний вплив на суспільство та міжнародну арену. У той же час, переговорна технологія стає ключовим інструментом у вирішенні конфліктів та досягненні компромісу між сторонами. Саме тому варто розглянути значення та зміст цих понять з різних точок зору.

Переговори - це давній та всезагальний засіб вирішення конфліктів між людьми різних рівнів: від особистих до міждержавних. Вони дають можливість знайти спільний мовний контакт там, де інтереси, думки, позиції або погляди сторін значно розходяться. Поняття "переговори" виникло історично в контексті зародження дипломатії та дипломатичної діяльності. Слово "дипломат" походить від давньогрецького терміну "диплома", що означає офіційні документи, такі як посвідчення, інструкції або "вірчі грамоти". Ващенко І.В., вважає, що переговори представляють собою спільну, двосторонню або багатосторонню контактну взаємодію сторін з метою прийняття рішень, які вважаються взаємоприйнятними в конкретній ситуації. Цей процес включає в себе взаємне слухання, обмін думками та аргументами, а також пошук компромісів та спільних рішень [1, с. 108].

Варто зазначити, що інститут переговорів мав своєрідну еволюцію, формуючись поступово та важко. Історія світового розвитку відома

примітивними формами цього інституту, які включають проксенію, амфіктіони та пілагори.

Проксенія, або закон гостинності, існувала в античних часах у відносинах між родами, племенами та грецькими полісами. Проксен був особою, яка укладала договір з певним містом, отримуючи вигоди в торгівлі та судочинстві. У свою чергу, він брав на себе зобов'язання щодо сприяння інтересам рідного міста та виступав посередником між рідним та "чужим" містом. Інститут проксенії став основою для проведення переговорів. Амфіктіони представляли собою міжрелігійні угоди щодо охорони святилища, навколо якого проживали племена. Початково ці угоди стосувалися організації святкувань, жертвоприношень та проведення ритуалів. Згодом вони охоплювали питання ведення війни та укладення миру. Під час святкувань встановлювалося "Боже перемир'я", яке припиняло сварки та збройні конфлікти. Пілагори виступали як рада, яка засвідчувала дієвість угод, укладених амфіктіонами. Це були своєрідні держави-депозитарії, які зберігали узгоджені домовленості [2, с. 108].

Американські вчені, професор дипломатії Дж. Рубін і професор психології Д. Пруйт, визначають переговори як «форму взаємодії в конфлікті, під час якої сторони шукають спосіб зменшити розбіжність інтересів». Цей процес передбачає взаємну комунікацію та пошук компромісів для досягнення спільних або взаємовигідних рішень. Часто слово «переговори» використовується в контексті, що близький до терміну «дипломатія», оскільки в обох випадках важливо досягнення згоди та вирішення конфліктів шляхом взаємних домовленостей [3, с. 275].

Переговорна технологія є суттєвим елементом в управлінні конфліктами та досягненні взаємоприйнятних рішень у різних сферах життя, від міжособистісних взаємодій до міждержавних відносин. Це поняття виникло із глибоко вкорінених історичних процесів та еволюції суспільства. Завдяки розвитку дипломатії та міжнародних відносин, переговори стали ключовим інструментом вирішення міжнародних конфліктів та досягнення мирних угод. У сучасному світі переговорна технологія охоплює широкий спектр методів та

підходів, від використання ефективних комунікаційних навичок до використання аналізу даних та психологічних стратегій.

Варто детальніше розглянути, що означає переговорна технологія з різних точок зору.

Ж. Макеєнко зазначав, що переговорна технологія з точки зору дипломатії відображає складну мережу методів та стратегій, які використовуються для вирішення міжнародних конфліктів та досягнення міжнародних угод. Ця система, в основі якої лежить дипломатична майстерність, використовується для сприяння взаєморозумінню, розбудови довіри та забезпечення співпраці між державами. У своїй сутності, переговорна технологія включає в себе ряд ключових елементів. По-перше, це розвинені навички комунікації, які дозволяють ефективно спілкуватися та висловлювати свої погляди та інтереси. Дипломати вміють використовувати мову та жести для передачі повідомлень, що сприяє зменшенню недорозумінь та конфліктів.

Другий аспект полягає в умінні визначати та реалізовувати спільні інтереси та цілі. Дипломатичні переговори передбачають пошук компромісів, які задовольняють інтереси всіх сторін. Це вимагає гнучкості, толерантності та готовності до пошуку взаємно вигідних рішень. Крім того, в переговорну технологію входить уміння використовувати стратегічні прийоми та тактики, спрямовані на збереження та посилення власного позиціонування в переговорах. Це може включати в себе використання силових дій, тактики загроз та заохочень, але також і способи стимулювання позитивних змін через співпрацю та взаємодопомогу. Таким чином, переговорна технологія з точки зору дипломатії є складною системою, яка вимагає від учасників глибоких знань, стратегічного мислення та вміння вирішувати конфлікти шляхом спільних зусиль та компромісів. Вона є важливим інструментом в міжнародних відносинах, сприяючи стабільності та мирному врегулюванню конфліктів між державами [4, с. 63].

Переговорна технологія з точки зору управління конфліктами є невід'ємною складовою ефективного вирішення суперечок та досягнення

взаємоприйнятних рішень. Вона передбачає використання різноманітних стратегій, навичок та методів для зменшення напруги, сприяння співпраці та досягнення взаємно вигідних результатів через діалог та взаємодію між конфліктуючими сторонами. У першу чергу, переговорна технологія передбачає використання ефективних комунікаційних стратегій. Це включає в себе вміння слухати інших, виражати свої думки чітко та зрозуміло, а також виявлення емпатії та розуміння позицій інших сторін. Другий аспект переговорної технології полягає в управлінні конфліктами шляхом активної взаємодії та обговорення проблемних питань.

Це може включати в себе виявлення спільних інтересів, пошук альтернативних рішень та розробку компромісів, які задовольнять обидві сторони. Третій аспект переговорної технології - це використання методів конфліктології для ефективного вирішення розбіжностей. Це включає в себе аналіз коренів конфлікту, визначення його характеристик та вибір стратегій реагування залежно від контексту та потреб сторін. Таким чином, переговорна технологія з точки зору управління конфліктами є системою, яка сприяє позитивним міжособистісним взаємодіям, забезпечує зменшення конфліктів та досягнення спільних рішень шляхом взаємодії та обговорення між конфліктуючими сторонами [5, с. 43].

Переговорна технологія з погляду психології є складною системою комунікаційних та впливових стратегій, спрямованих на досягнення спільної згоди та вирішення конфліктів. Ця система враховує психологічні аспекти поведінки та мотивації учасників переговорів, що дозволяє ефективно впливати на їхні рішення та дії. У першу чергу, переговорна технологія використовує психологічні знання для розуміння мотивацій та потреб учасників переговорів. Це включає аналіз особистісних характеристик, цілей, інтересів та страхів кожної сторони, що дозволяє знаходити спільні точки зору та ефективні способи взаємодії. Наступний аспект полягає в розумінні психологічних механізмів впливу та переконання. Переговорна технологія використовує різноманітні комунікаційні стратегії, такі як активне слухання, емпатія,

переконливість, щоб впливати на учасників переговорів та сприяти досягненню спільної згоди. Крім того, важливим аспектом переговорної технології з погляду психології є врахування невербальних сигналів та міміки, що можуть вказувати на справжні наміри та почуття учасників переговорів. Розуміння цих сигналів дозволяє виявляти потенційні проблеми та шляхи їх вирішення. Отже, переговорна технологія з погляду психології є комплексною системою, яка використовує знання про людську поведінку та мотивацію для досягнення спільної згоди та вирішення конфліктів шляхом ефективної комунікації та впливу.

У свою чергу термін «конфлікт», в буквальному перекладі з латинської мови, означає «сутичку». Це може бути сутичка протилежних поглядів, думок, інтересів і дій різних суб'єктів - народів, націй, держав, політичних і суспільних груп, рухів і об'єднань. О. Мигалець, вважав, що конфлікт - це така стадія або форма розвитку соціального процесу, коли складаючі його сторони досягають стану полярності, моменту взаємосуперечення і наявності протиріч. Кульмінацією конфлікту є криза, що характеризується крайнім ступенем загострення суперечностей між соціальними суб'єктами [6, с. 130].Політичний конфлікт - це один із видів соціальних конфліктів, чия специфіка визначається особливостями розвитку політичної дійсності. В його основі лежить боротьба учасників політичного процесу за вплив у системі політичних відносин, за доступ до прийняття політичних рішень, розпорядження ресурсами, за те, що становить владу і політичне панування. Політичний конфлікт - це не лише ключовий аспект політичного життя, але й фундаментальне явище, що визначає динаміку політичних систем. З погляду політичної науки, конфлікт в політичній сфері виникає у зв'язку з різноманітністю інтересів, цінностей та переконань різних політичних суб'єктів. Він є невід'ємною складовою демократичного процесу, де різні групи та індивіди борються за вплив, контроль або представництво у владних структурах [7, с. 275].

Політичний конфлікт може виникати через розбіжності у відношенні до ключових питань, таких як економічна політика, соціальна справедливість,

законодавство або зовнішня політика. Це може бути також результатом боротьби за ресурси, владу або контроль над ключовими політичними інституціями. Т. Яхно досліджено, що у сучасних демократичних системах, політичний конфлікт виявляється через виборчі змагання, парламентські дебати, громадські акції та інші форми політичної активності. Ці конфлікти можуть сприяти політичному інноваційному та соціальному прогресу, але також можуть призводити до соціальної напруги та політичної нестабільності. Загалом, політичний конфлікт відображає складність та різноманітність політичного життя, а його аналіз є ключовим завданням для розуміння функціонування політичних систем та пошуку способів їх подальшого вдосконалення [8, с. 168].

З погляду соціальної психології, зокрема досліджень Л. Котлова, політичний конфлікт є складним явищем, що виникає у результаті взаємодії між різними соціальними групами або індивідами. Цей конфлікт базується на різниці у поглядах, цінностях та інтересах стосовно політичних питань, що породжує напругу, конфронтацію та ворожість між сторонами. Соціальна психологія вивчає динаміку групової взаємодії та впливу соціального середовища на поведінку та погляди людей. Політичний конфлікт розглядається як результат взаємодії групових динамік, інтергрупової ворожості та соціальних норм. Суть політичного конфлікту полягає в конфлікті інтересів, цінностей та переконань, які є невід'ємною частиною соціальних груп. Цей конфлікт може виникнути через різні фактори, такі як економічні труднощі, релігійні розбіжності, етнічні конфлікти або інші соціокультурні аспекти. Політичний конфлікт може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, він може сприяти розвитку демократичного процесу та стимулювати громадський діалог, а з іншого — призводити до соціальної напруги, конфронтації та ворожості. Отже, аналіз політичного конфлікту з погляду соціальної психології дозволяє краще зрозуміти причини та наслідки політичних конфліктів та розробити стратегії їхнього подолання та примирення [9, с. 37].

З погляду міжнародних відносин, політичний конфлікт представляє собою стан напруги або протистояння між державами або міжнародними акторами, що може виникати з різних причин. Перш за все, політичні конфлікти у міжнародних відносинах можуть виникати через територіальні спори. Це можуть бути проблеми, пов'язані з кордонами, суверенітетом над певними територіями або доступом до природних ресурсів, таких як водні або енергетичні ресурси. Крім того, ідеологічні суперечності можуть також стати причиною політичних конфліктів між державами. Різні політичні системи та ідеології, наприклад, демократія проти автократії, можуть призводити до зіткнень і непорозумінь. Економічні інтереси також можуть бути джерелом політичних конфліктів. Боротьба за контроль над ринками, ресурсами або торговельними шляхами може призвести до напруженості між державами і стати причиною конфлікту. Залежно від масштабів та інтенсивності, політичні конфлікти у міжнародних відносинах можуть мати серйозні наслідки, включаючи збройні конфлікти, санкції, дипломатичну ізоляцію та економічні збитки. Тому важливо розуміти причини конфліктів та шукати мирні шляхи їх вирішення через переговори, медіацію та співпрацю між державами [10,с.15].

Переговорна технологія та політичні конфлікти є важливими аспектами сучасного політичного життя, які відображають складні взаємовідносини між різними суб'єктами. Переговорна технологія, як система методів та стратегій, дозволяє знаходити компроміси та розв'язувати конфлікти шляхом взаємодії та обговорення між сторонами. Вона є ключовим інструментом у досягненні взаємоприйнятних рішень та забезпеченні миру та стабільності. Політичні конфлікти, у свою чергу, виникають з різних причин, таких як територіальні спори, ідеологічні розбіжності, конкуренція за ресурси та владу. Вони можуть мати серйозний вплив на суспільство та міжнародну арену, але водночас вони є необхідною складовою політичного розвитку та процесу демократизації. Отже, варто підкреслити той факт, що технологія переговорів виступає важливим інструментом для вирішення політичних конфліктів мирним шляхом. Це дозволяє сторонам зустрітися за столом для обговорення своїх різниць, пошуку

компромісів та знаходження взаємовигідних рішень. Такий підхід дозволяє зберігати мир та стабільність в суспільстві та сприяє побудові конструктивних відносин між різними політичними суб'єктами.

1.2. Ретроспективний аналіз дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні

Ретроспективний аналіз дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів є процесом вивчення та аналізу історичних подій, стратегій та методів, які використовувалися для врегулювання конфліктів у минулому. Це важливий етап у формуванні сучасного розуміння переговорних процесів та розробці ефективних стратегій управління конфліктами.

Основна мета ретроспективного аналізу полягає в тому, щоб дізнатися, що можна вивчити з історії, що працювало або не працювало в минулому, та які висновки можна зробити для покращення майбутніх переговорних процесів. Це дозволяє врахувати попередній досвід та уникнути повторення помилок, а також використовувати успішні стратегії та методи у нових контекстах. Ретроспективний аналіз може включати в себе дослідження попередніх переговорів, угод та мирних вирішень конфліктів у різних сферах, включаючи політику, економіку, соціальні відносини тощо. Такий аналіз дозволяє виявити аспекти різних підходів та зрозуміти їхній вплив на результати переговорів.

Ретроспективний аналіз дослідження переговорних технологій можна порівняти з підходом Ю. Габермаса до вивчення суспільних структур та їх змін. Переговорні технології, як і капіталістичні суспільства, постійно змінюються та еволюціонують. Вони базуються на певних моральних та етичних засадах, які можуть руйнуватися під впливом економічного тиску та прагнення до ефективності будь-якою ціною. Це призводить до ситуації, коли самі основи переговорних процесів піддаються ризику втрати свого значення. Ідея Ю. Габермаса про домінування економічного зростання над усім іншим може бути відображена у дослідженнях переговорних технологій, де економічні вигоди часто стоять вище за моральні та етичні міркування. Це створює стан

аномії в переговорних процесах, подібно до того, як суспільство втрачає моральний порядок, коли економічні пріоритети вивищуються над людськими цінностями [11].

М. Лепський у своїх дослідженнях ретроспективного аналізу переговорних технологій врегулювання конфліктів розглядає поняття агресії як ключовий фактор, що впливає на процеси комунікації та досягнення угод. Агресія в цьому контексті може проявлятися як на індивідуальному, так і на колективному рівні, ускладнюючи взаємодію між сторонами конфлікту та знижуючи ефективність переговорів. Згідно з Лепським, агресія в переговорному процесі може бути як явною, так і прихованою. Явна агресія проявляється у відкритих ворожих діях, висловлюваннях або жестах, що сприяють ескалації конфлікту. Прихована агресія, навпаки, може включати пасивно-агресивні поведінкові моделі, такі як ігнорування, зволікання або маніпулювання інформацією. Обидва типи агресії здатні порушити комунікацію та перешкоджати досягненню взаємовигідних рішень. Лепський зазначає, що ефективні переговорні технології повинні враховувати можливі прояви агресії та включати стратегії для її нейтралізації. Це може бути досягнуто через розвиток навичок активного слухання, емпатії та побудову довірчих відносин між сторонами. Важливу роль відіграє також підготовка переговорників, яка включає тренування у виявленні та керуванні агресивними реакціями [12].

Варто вказати, що після отримання незалежності в 1991 році, Україна виявилася на перехресті історії, де політичні конфлікти стали невід'ємною складовою політичного життя країни. Цей період був періодом пошуку ідентичності, встановлення демократичних інститутів та реформування економіки. Проте, процеси демократизації та створення стабільних політичних структур зустрічали опозицію, конкуренцію та конфлікти між різними політичними силами та партіями. Перші роки незалежності стали періодом інтенсивних політичних сутичок, коли різні ідеології, партійні платформи та особисті амбіції зіткнулися у війні за владу та вплив. Відбувалися часті зміни

урядів, парламентські кризи та змагання за контроль над ключовими галузями влади [13, с. 70].

Однією з основних причин політичних конфліктів були різні підходи до майбутнього країни. На думку В. Скворця, повна байдужість панівного класу України до національних інтересів і готовність беззастережно руйнувати її промисловий потенціал обернулися процесом деіндустріалізації країни та втратою ринків високотехнологічної продукції. Україна, правлячий клас якої допомагав іноземним конкурентам знищувати національне промислове виробництво, була приречена на швидку втрату науково-технологічного потенціалу, високих технологій, наукових шкіл – величезного національного надбання, без якого неможливо забезпечити гідне місце України в сучасному світі [54, с. 151].

Деякі політичні сили підтримували реформи та євроатлантичну інтеграцію, тоді як інші ставили на акцент зближення з Росією. Ця протистояння ідеологій часто перетворювалася на відкриті конфлікти у парламенті, на вулицях та в ЗМІ. Крім того, недоліки у системі виборів, відсутність ефективної політичної культури та висока корупція сприяли ескалації політичних протистоянь. Неодноразові звинувачення у виборчих фальсифікаціях, використання адміністративних ресурсів та інші форми недемократичного впливу на політичний процес сприяли загостренню конфліктів та підриву довіри до владних структур [14, с. 183].

Однак, політичні конфлікти в Україні також стали каталізатором для формування демократичних інститутів та громадянського суспільства. Активна участь громадськості у політичному процесі, важливість свободи слова поступово зміцнювалися як ключові цінності українського суспільства. У підсумку, політичні конфлікти в Україні в період після отримання незалежності відображали складний процес формування нової держави та її політичної системи. Вони стали викликом, який Україна успішно перетнула на шляху до демократії та розвитку.

Початок 2022 року приніс Україні нові випробування та загострення конфлікту на сході країни, що спричинило оголошення воєнного стану. Це пов'язано з повномасштабним вторгненням з боку Російської Федерації та зростанням військових дій на території українських областей. Анексія Криму російськими військами у 2014 році викликала обурення та засудження міжнародної спільноти, але також стала початком збройного конфлікту на сході України. Підтримка Росією озброєних повстанців на Донбасі, надання їм військової техніки та фінансова підтримка створили серйозну загрозу для територіальної цілісності України. У 2022 році військова активність з боку російських сил значно зросла, що призвело до введення воєнного стану в країні. Західні країни та міжнародні організації засуджують агресію Росії та вимагають від неї припинення військових дій та поваги до суверенітету та територіальної цілісності України [15, с. 5].

Конфлікт на сході України має різні виміри, включаючи політичні, етнічні та геополітичні аспекти. Політично, він відображає розбіжності у сприйнятті майбутнього країни та її зовнішньополітичного курсу. Етнічні аспекти включають в себе взаємні претензії та конфлікти між різними етнічними групами, що проживають на цих територіях. Геополітичні аспекти відображають боротьбу за вплив та контроль над регіоном між Росією та Заходом [16, с. 156].

Переговори між Україною та Росією представляють собою ключовий етап у вирішенні конфлікту, що виник на сході України внаслідок агресії Росії та анексії Криму. Ці переговори відбуваються на різних рівнях, включаючи міждержавні, регіональні та локальні зустрічі, і мають на меті знайти мирне та дипломатичне врегулювання конфлікту. Переговори між Україною та Росією відбуваються під егідою міжнародних організацій та за участю представників третіх країн або дипломатичних посередників. Ці переговори включають у себе обговорення широкого спектру питань, від зупинки військових дій та виведення військ до врегулювання політичної ситуації в Донбасі та відновлення контролю над кордоном з Росією. Однак, наразі переговори між Україною та

Росією не принесли значних результатів у вирішенні конфлікту. Перешкоди для досягнення компромісу включають в себе неоднозначність позицій сторін, відмову Росії визнати свою відповідальність за конфлікт, а також недостатню міжнародну підтримку для України у цьому питанні. Багаторічні переговори не привели до стабільного перемир'я або політичного вирішення конфлікту, і ситуація залишається напруженою.

Незважаючи на це, переговори залишаються важливим інструментом вирішення конфлікту на сході України. Цей процес може вимагати більшої уваги до дипломатії, а також більш активної участі міжнародних партнерів для створення сприятливих умов для мирного врегулювання. Результативність переговорів залежить від готовності обох сторін здійснити компроміси та дотримуватися міжнародного права та стандартів.

Україна, знаходячись в центрі політичних та геополітичних процесів, часто стикається зі складними внутрішніми політичними конфліктами, які можуть впливати на її стабільність та безпеку. Для ефективного вирішення цих конфліктів українська влада активно залучає міжнародних партнерів та організації. Дипломатичні зусилля включають в себе співпрацю з міжнародними організаціями, такими як Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Європейський союз, Організація Об'єднаних Націй та інші, для спільного пошуку мирних рішень та медіації у внутрішніх конфліктах. Міжнародні партнери можуть надавати політичну, економічну та дипломатичну підтримку Україні в розв'язанні політичних суперечностей, виступати посередниками у переговорах та сприяти налагодженню діалогу між різними політичними силами та фракціями. Дипломатичний тиск може бути використаний для змусження сторін конфлікту до компромісу та дотримання міжнародних стандартів демократії та прав людини. Підтримка з боку міжнародного співтовариства надає Україні додаткову підтримку та легітимність у розв'язанні внутрішніх політичних проблем. У цілому, дипломатичні зусилля та підтримка з боку міжнародного співтовариства є важливими чинниками у вирішенні внутрішніх політичних конфліктів в

Україні, допомагаючи забезпечити мир, стабільність та демократію в країні [17].

Незважаючи на ці виклики, існують перспективи для подолання перешкод у врегулюванні політичних конфліктів в майбутньому. Серед них можна виділити наступні:

1. Підвищення рівня політичної культури та освіти, спрямоване на збільшення розуміння та поваги до різноманітних поглядів та думок у суспільстві.

2. Зміцнення довіри між політичними силами та громадянами шляхом прозорих та відкритих політичних процесів, залучення до рішення конфліктів широкого кола громадських організацій та експертів.

3. Запровадження реформ у сферах юстиції та правосуддя для забезпечення незалежності судової системи та ефективного розгляду справ.

4. Посилення міжнародної підтримки та співпраці для забезпечення суверенітету та недоторканності територіальної цілісності України.

5. Активне використання дипломатичних та миротворчих зусиль для сприяння діалогу між конфліктуючими сторонами та пошуку конструктивних рішень.

В цілому, подолання викликів у врегулюванні політичних конфліктів в Україні потребує комплексного підходу, який враховує політичні, економічні та соціокультурні аспекти суспільства. Тільки шляхом спільних зусиль всіх зацікавлених сторін можна досягти мирного та стабільного майбутнього для України.

У результаті ретроспективного аналізу дослідження переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів в Україні можна зробити кілька важливих висновків. По-перше, переговори є найбільш поширеним та ефективним методом вирішення політичних конфліктів в Україні. Вони дозволяють сторонам зустрітися, обмінятися поглядами та шукати компромісні рішення. По-друге, хоча переговори можуть бути успішними, вони також можуть зазнавати труднощів через складні політичні та етнічні діалектики,

відсутність довіри між сторонами та зовнішній вплив. По-третє, для ефективного врегулювання політичних конфліктів в Україні важливо поєднувати різні методи та стратегії, такі як медіація, дипломатичні зусилля, судове врегулювання тощо. В цілому, дослідження переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів в Україні свідчить про те, що для досягнення миру, стабільності та розвитку країни необхідно постійно вдосконалювати та використовувати різноманітні інструменти та методи, що забезпечують конструктивний діалог та взаєморозуміння між усіма зацікавленими сторонами.

1.3. Методологічні підходи до дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні

У сучасному світі конфлікти стали невід'ємною частиною політичного, соціального та економічного життя. Вирішення конфліктів через переговори відіграє важливу роль у збереженні миру та стабільності в суспільстві. Дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні викликає підвищений інтерес, оскільки країна переживає складний період політичної, етнічної та соціальної напруги.

Методологічні підходи до дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні є важливим інструментом для розуміння та аналізу складності конфліктних ситуацій та розробки ефективних стратегій врегулювання. Різноманітність підходів відкриває можливість вивчення конфліктів з різних ракурсів, включаючи комунікативний, соціологічний, політичний, психологічний та порівняльний підходи. Саме тому важливо розглянути різні методологічні підходи до дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні, які допомагають розкрити складність та різноманітність конфліктних ситуацій у країні та сприяють розробці конструктивних шляхів врегулювання.

Комунікативний підхід до дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів є одним із ключових методологічних підходів у

сучасній науковій практиці, зокрема його досліджував Бевз Г. Даний підхід дозволяє вивчати не лише формальні аспекти переговорів, але й враховувати сутність комунікаційних процесів, що відбуваються між учасниками конфлікту. Цей підхід акцентує увагу на вивченні способів спілкування сторін, їхніх мовних та немовних засобів впливу, стратегій та тактик, що використовуються під час переговорів. Зокрема, досліджується ефективність комунікаційних стратегій у розрішенні конфлікту, вплив сприйняття інформації та реакція на неї на процес переговорів, а також роль емоцій у формуванні рішень. У контексті України, де переговори часто стосуються складних політичних та соціокультурних питань, комунікативний підхід набуває особливого значення. Він дозволяє розуміти, які конкретні фактори комунікації можуть сприяти або заважати досягненню консенсусу та мирного врегулювання конфлікту.

Наприклад, дослідження може розкрити, які мовні конструкції або символи мають найбільший вплив на переконання сторін, або які комунікативні стратегії сприяють побудові довіри між ними. Також важливо вивчати взаємодію між вербальними та невербальними аспектами комунікації, оскільки несвідомі сигнали можуть мати значний вплив на результати переговорів. Такий підхід вимагає не лише теоретичного аналізу, але й використання емпіричних даних, таких як аналіз текстів переговорів, спостереження за комунікаційними практиками та інтерв'ю з учасниками. Це дозволяє отримати більш об'єктивне уявлення про комунікативні динаміки конфлікту та сприяти розробці ефективних стратегій врегулювання [18, с. 7].

Соціологічний підхід вивчення конфліктів та переговорів ставить у центр уваги соціальні аспекти цих явищ. В контексті України, де соціальні динаміки мають велике значення для розуміння конфліктних ситуацій, такий підхід є надзвичайно важливим. Одним із ключових аспектів соціологічного дослідження конфліктів є аналіз соціальних структур, які можуть бути в основі конфлікту. Це означає дослідження економічних, політичних, територіальних та інших соціальних відносин, які формують контекст конфлікту та впливають на його розвиток. Наприклад, дослідження може зосередитися на вивченні

нерівності в розподілі ресурсів як одного з основних джерел конфліктів в Україні. Також важливим аспектом є аналіз ідентичності та ідентифікаційних процесів учасників конфлікту. Це включає вивчення соціальних груп, до яких вони належать, їхніх цінностей, переконань та способів самоідентифікації. Наприклад, дослідження може допомогти зрозуміти, які групові ідентичності мають велике значення у суперечці між різними етнічними або культурними групами. Крім того, соціологічний підхід дозволяє аналізувати взаємодію між різними групами та індивідами у контексті конфлікту та переговорів.

Це означає вивчення механізмів конфліктної взаємодії, міжгрупових відносин та можливостей для конструктивного вирішення конфліктів через діалог та компроміс. Усі ці аспекти соціологічного підходу вимагають широкого та комплексного дослідження, яке базується на аналізі як кількісних, так і якісних даних. Використання соціологічних методів дозволяє отримати глибше розуміння соціальних факторів, що визначають конфлікти та переговори, та сприяє розробці ефективних стратегій врегулювання. Таким чином, соціологічний підхід є важливим інструментом для аналізу та розуміння соціальних аспектів конфліктів та переговорів в Україні, що сприяє розвитку конструктивних шляхів врегулювання конфліктних ситуацій у сучасному суспільстві [19].

Не менш важливим є політичний підхід до дослідження конфліктів та переговорів – це є важливим інструментом для розуміння та аналізу складних політичних динамік, що лежать в основі конфліктних ситуацій. У контексті України, де політика відіграє ключову роль у багатьох сферах суспільного життя, політичний підхід стає особливо важливим. Основним аспектом політичного підходу є аналіз політичних інтересів учасників конфлікту та їх взаємодії. Це означає дослідження того, які конкретні політичні цілі та стратегії переслідують різні групи або індивіди у процесі конфлікту та переговорів. Наприклад, аналіз політичних партій, громадських об'єднань та інших політичних акторів може розкрити їхні мотивації та пріоритети у вирішенні конфлікту. Крім того, політичний підхід дозволяє вивчати взаємодію між

політичними діячами у контексті конфлікту та переговорів. Це включає аналіз стратегій та тактик, які вони використовують для досягнення своїх цілей, а також динаміку їхньої взаємодії під час переговорів.

Наприклад, дослідження може виявити вплив зовнішніх акторів на політичні процеси та переговори в Україні. Важливим аспектом політичного підходу є також аналіз ролі державних інституцій у вирішенні конфліктів та укладенні мирних угод. Це означає вивчення законодавчої бази, політичних програм та рішень, які приймаються владними органами у контексті конфлікту. Наприклад, аналіз законодавства щодо автономії регіонів може допомогти зрозуміти динаміку конфліктів на сході України. Узагальнюючи, політичний підхід до аналізу конфліктів та переговорів у контексті України дозволяє глибше розуміти політичні процеси, що лежать в основі конфліктів, та розвивати ефективні стратегії врегулювання на основі цього розуміння. Він важливий для формування національних та міжнародних стратегій мирного врегулювання конфліктів та підтримки демократичних процесів в Україні.

Також психологічний підхід до аналізу переговорів є ключовим для розуміння та прогнозування поведінки учасників конфлікту та переговорів. Він дозволяє розглядати ці процеси не лише як об'єкт політичних чи економічних стратегій, але й як результат внутрішніх психологічних механізмів кожного учасника. Перш за все, психологічний підхід аналізує мотивації учасників переговорів. Це включає розуміння їхніх основних потреб, цілей та інтересів, що лежать в основі їхньої участі у переговорах. Наприклад, дослідження може виявити, що одна сторона мотивована безпекою та стабільністю, тоді як інша - економічними вигодами або політичною владою. Крім того, психологічний підхід аналізує емоційний компонент переговорів. Емоції, такі як гнів, страх, радість або підозра, можуть впливати на сприйняття інформації, прийняття рішень та загальний хід переговорів. Дослідження емоційного стану учасників дозволяє передбачати можливі реакції на різні пропозиції та стратегії в переговорах. Також важливо враховувати сприйняття учасників переговорів, оскільки різні сторони можуть тлумачити одну й ту ж інформацію по-різному

через свої індивідуальні фільтри та переконання. Розуміння перспектив та сприйняття кожної зі сторін може допомогти уникнути непорозумінь та побудувати більш продуктивний діалог.

Психологічний підхід вивчає взаємодію між учасниками переговорів. Це означає аналіз стилів спілкування, рівня довіри та співпраці, а також реакцій на конфліктні ситуації. Розуміння цих аспектів дозволяє прогнозувати хід переговорів та розробляти стратегії для досягнення взаємовигідних угод. Усі ці аспекти психологічного підходу важливі для розуміння та управління переговорами в контексті конфліктів. Розглядаючи учасників не лише як раціональних агентів, але й як складних психологічних істот, можна досягти більш ефективних результатів у вирішенні конфліктних ситуацій та досягненні мирних угод [20, с. 100].

Г. Заваріка відзначав важливість історичного підходу до аналізу конфліктів і переговорів. Даний підхід наголошує на тому, що сучасні події та стратегії врегулювання не можна відокремлювати від їхнього історичного контексту. Розуміння минулого допомагає краще осмислити причини конфлікту, його еволюцію та можливі шляхи вирішення. Аналіз історичного контексту конфлікту надає можливість виявити корені та динаміку суперечностей, які лежать в основі сучасних конфліктів. Вивчення минулих подій, тенденцій та взаємозв'язків допомагає зрозуміти, які фактори стали каталізаторами конфлікту та як вони впливають на сучасні переговори та стратегії врегулювання. Дослідження історичного контексту також розкриває роль попередніх переговорів та спроб вирішення конфлікту у минулому. Аналіз успіхів і невдач минулих спроб врегулювання надає важливі висновки для розробки ефективних стратегій у майбутньому. Наприклад, вивчення історії мирних угод або погоджених планів може вказати на ключові аспекти, які сприяли їхньому успіху або невдачі. Більше того, історичний підхід дозволяє врахувати вплив історичної пам'яті та національних неприязней на сучасні переговори. Знання про минулі конфлікти, травми та попередні злочини може впливати на сприйняття та позиції сторін під час сучасних переговорів[21,с.63].

Нарешті, історичний підхід до аналізу переговорів розкриває можливість використання історичних прецедентів та успішних прикладів вирішення конфліктів як джерела навчання для сучасних учасників. Вивчення минулих досвідів може надати важливі вказівки щодо того, як вирішити сучасні проблеми та уникнути повторення помилок минулого.

Дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні через призму різних методологічних підходів відкриває широкі можливості для розуміння та вирішення складних конфліктних ситуацій. Кожен з цих підходів — комунікативний, соціологічний, політичний, психологічний та порівняльний — пропонує свої унікальні переваги та підходи до аналізу конфліктів та переговорів. Отже, розглянуті методологічні підходи спільно створюють фундамент для подальших досліджень та розвитку переговорних технологій в Україні, що є ключовим елементом будівництва мирного та стабільного суспільства.

РОЗДІЛ 2
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕГОВОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ

2.1. Сутність та зміст переговорних технологій

Переговорні технології є ключовим інструментом в сучасному світі, де вирішення конфліктів і досягнення компромісу є невід'ємною частиною багатьох сфер життя, включаючи ділові відносини, політику, міжнародні відносини та особисті взаємини. Сутність переговорних технологій полягає у систематичному та стратегічному підході до процесу переговорів, спрямованому на досягнення взаємно прийнятних результатів та вирішення конфліктів без насильства та конфронтації.

Систематичний підхід у цьому контексті передбачає структуроване, послідовне і методичне здійснення переговорного процесу. Він включає етапи підготовки, планування, проведення переговорів і оцінки результатів. Кожен з цих етапів має свої специфічні завдання та інструменти, які допомагають створити чітку рамку для ефективної взаємодії. Підготовка передбачає збір і аналіз інформації про інтереси, позиції та можливі компроміси кожної сторони. Планування включає розробку стратегії і тактики, вибір відповідного часу і місця для переговорів, а також визначення основних цілей і пріоритетів. Під час проведення переговорів систематичний підхід допомагає дотримуватися логічної послідовності дій, використовувати активне слухання, ставити відкриті питання та сприяти конструктивному діалогу. Завершальний етап – оцінка результатів – включає аналіз досягнень, виявлення можливих недоліків і розробку плану дій для подальшої співпраці або корекції стратегії.

Стратегічний підхід у переговорних технологіях акцентує увагу на довгострокових цілях і перспективних вигодах. Він виходить за межі поточних обставин і зосереджується на створенні стійких відносин і формуванні взаємовигідних рішень. Стратегічний підхід передбачає глибоке розуміння

контексту переговорів, врахування культурних, економічних і політичних аспектів, а також прогнозування можливих сценаріїв розвитку подій. Це означає, що переговорник повинен не лише реагувати на поточні виклики, але й проактивно формувати порядок денний, пропонуючи інноваційні рішення та альтернативні варіанти, які можуть задовольнити інтереси всіх сторін. У стратегічному підході важливу роль відіграють навички ведення переговорів, такі як здатність бачити загальну картину, вміння встановлювати пріоритети, адаптуватися до змін і керувати ризиками. Це також включає побудову довірчих відносин, які сприяють відкритому обміну інформацією і підвищують ймовірність досягнення стабільних угод.

Таким чином, систематичний і стратегічний підходи в переговорних технологіях доповнюють один одного, забезпечуючи цілісність і ефективність процесу переговорів. Систематичний підхід надає необхідну структуру і послідовність, тоді як стратегічний підхід забезпечує бачення та напрямок для досягнення довгострокових цілей. Разом вони створюють основу для конструктивної комунікації, сприяючи вирішенню конфліктів без насильства та конфронтації, забезпечуючи стабільні та взаємно вигідні результати.

Зміст переговорних технологій охоплює кілька ключових аспектів. Ефективна комунікація в переговорному процесі виступає як один із ключових елементів, що визначає успіх у досягненні спільних цілей та розв'язанні конфліктів. Вміння ефективно висловлювати свої думки, активно слухати партнера, використовувати невербальні засоби спілкування та вміло вести діалог є важливими складовими успішної комунікації в переговорах. Перш за все, успішні переговори вимагають від учасників вміння висловлювати свої думки чітко, зрозуміло та обґрунтовано. Важливо вміти чітко формулювати свої позиції, аргументувати їх і представляти свої інтереси зрозуміло для партнера. Це дозволяє зберегти ясність у спілкуванні та уникнути непорозумінь. Крім того, успішні переговори передбачають активне слухання партнера. Вміння виявляти інтерес до точки зору і потреб іншої сторони, уважно слухати їхні аргументи та враховувати їх при прийнятті рішень є

важливим елементом взаєморозуміння та побудови довіри між сторонами. До того ж, використання невербальних засобів спілкування, таких як міміка, жести, тон голосу та контакт очима, може значно підсилити ефективність комунікації. Ці невербальні сигнали можуть доповнювати і підкреслювати словесне спілкування, допомагаючи передати емоції, настрій та ставлення учасників переговорів [22, с.15].

Успішні переговори також вимагають вміння вести діалог конструктивно та ефективно. Це означає здатність знаходити спільні точки зору, шукати компроміси, вирішувати розбіжності та уникати конфліктів. Вміння будувати позитивні стосунки та співпрацювати для досягнення спільних цілей є ключовим аспектом успішних переговорів. Отже, комунікаційні навички є важливою складовою успішних переговорів, оскільки вони сприяють встановленню ефективного спілкування між сторонами, сприяють вирішенню конфліктів та досягненню спільних цілей.

Пошук компромісів є ключовою стратегією врегулювання політичних конфліктів, оскільки він спрямований на досягнення спільних рішень, що задовольнять інтереси усіх сторін. Ця стратегія враховує той факт, що конфлікти можуть мати багатошаровий характер і включати в себе різноманітні інтереси, цінності та позиції різних учасників. Пошук компромісів передбачає зусилля з обох сторін для знаходження таких рішень, які, хоча й не можуть повністю влаштувати кожну сторону, але можуть забезпечити певний рівень задоволення їхніх інтересів. Це може включати укладання угод, які передбачають взаємні поступки та встановлення компромісів у спірних питаннях. Головною метою пошуку компромісу є досягнення мирного та стабільного врегулювання конфлікту, що враховує потреби та інтереси всіх сторін, забезпечуючи тим самим подальший розвиток суспільства на засадах співпраці та взаєморозуміння [23, с. 102].

Повага до різноманітності поглядів є невід'ємною частиною переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів. Цей аспект відображає розуміння та прийняття різних позицій, інтересів та потреб різних учасників

конфлікту, незалежно від їхньої приналежності або переконань. Переговорні технології ставлять за мету забезпечити відкритий та конструктивний діалог між усіма сторонами конфлікту, де кожна сторона має можливість висловити свої погляди та переконання, а також визнати позицію та інтереси інших учасників. Враховуючи різноманітність поглядів, переговорні технології сприяють розвитку взаєморозуміння та встановленню спільних точок зору. Вони дозволяють усвідомлювати та розуміти різні мотивації та цінності, що лежать в основі позицій різних учасників конфлікту.

Завдяки цьому розумінню можуть бути знайдені більш комплексні та збалансовані рішення, які враховують інтереси всіх сторін. Повага до різноманітності поглядів також допомагає зберегти довіру та підтримати відкритість у процесі переговорів. Це важливо для створення атмосфери, де всі учасники конфлікту відчувають себе важливими та розуміють, що їхні погляди будуть враховані в процесі ухвалення рішень. Таким чином, повага до різноманітності поглядів є ключовим елементом переговорних технологій, який сприяє побудові довіри, взаєморозуміння та конструктивного вирішення політичних конфліктів.

Прозорість та відкритість у процесі переговорів є фундаментальними принципами, які сприяють побудові довіри та легітимності ухвалених рішень. Вони відіграють ключову роль у врегулюванні політичних конфліктів, оскільки забезпечують громадську участь та контроль над процесом, а також сприяють прозорому обміну інформацією між усіма зацікавленими сторонами. Прозорість означає відкритість у відносинах між учасниками переговорів, що включає відкритий доступ до інформації про хід та результати переговорів. Це передбачає публічність процесу, включення громадськості у дискусії та розглядання ключових питань, а також забезпечення можливості всім зацікавленим сторонам висловлювати свої погляди та підтримувати свої інтереси.

Відкритість, у свою чергу, передбачає чесність та прозорість у взаємодії між учасниками переговорів. Це включає відкритий обмін інформацією,

відкрите визначення цілей та стратегій сторін, а також чесність у висловленні позицій та інтересів. Прозорість та відкритість у процесі переговорів мають декілька ключових переваг. По-перше, вони сприяють збільшенню довіри між учасниками, оскільки відкритий обмін інформацією створює умови для більш глибокого розуміння позицій та інтересів інших сторін. По-друге, вони забезпечують легітимність ухвалених рішень, оскільки громадськість має можливість спостерігати за процесом та виражати свою підтримку чи критику ухвалених рішень. Саме тому, прозорість та відкритість є важливими принципами, які допомагають забезпечити успішність та легітимність переговорного врегулювання політичних конфліктів. Вони сприяють побудові довіри, ефективному обміну інформацією та прийняттю рішень, які враховують інтереси всіх зацікавлених сторін [24].

Системність та комплексність є ключовими аспектами переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів, оскільки вони дозволяють більш повно та ефективно розглядати складність ситуацій та знаходити рішення, які враховують різноманітність факторів, які впливають на конфлікт. Системність передбачає розгляд конфлікту як складної системи, в якій різноманітні фактори взаємодіють між собою та впливають на його хід та результати. Переговорні технології враховують цю системність, аналізуючи не лише поверхневі аспекти конфлікту, а й його корені, внутрішні зв'язки та взаємозв'язки з іншими сферами життя суспільства. Комплексність полягає в урахуванні широкого спектру факторів, що впливають на конфлікт, включаючи економічні, соціальні, політичні, культурні та інші аспекти.

Переговорні технології ставлять перед собою завдання зрозуміти та врахувати всі ці фактори при розробці стратегій врегулювання конфлікту. Системний та комплексний підхід дозволяє переговорам бути більш ефективними та результативними, оскільки вони враховують широкий спектр потреб, інтересів та поглядів різних учасників конфлікту. Це сприяє виробленню більш обґрунтованих та збалансованих рішень, які враховують не лише поточні потреби, а й довгострокові перспективи та наслідки. Такий підхід

дозволяє створити більш стійкі та тривалі рішення, які сприяють мирному та стабільному врегулюванню політичних конфліктів [25, с. 49].

Участь незалежних посередників є теж важливою ознакою переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів. У деяких ситуаціях, коли сторонам складно досягти компромісу або виникає недовіра між ними, посередництво незалежних третіх сторін може сприяти знаходженню мирного та прийнятного для всіх сторін рішення.

Міжнародні організації або дипломатичні посередники можуть мати різноманітний досвід у вирішенні конфліктів та можуть надати об'єктивний погляд на ситуацію, що допомагає уникнути впливу певних політичних або економічних інтересів. Вони можуть допомогти сторонам зустрітися на нейтральному ґрунті та створити сприятливі умови для відкритого та конструктивного діалогу. Участь незалежних посередників може також забезпечити додатковий рівень гарантій щодо виконання узгоджених рішень та дотримання умов угоди.

Їхня присутність може зменшити ризик порушення домовленостей та сприяти створенню стійких та тривалих рішень. Таким чином, участь незалежних посередників є важливим елементом переговорних технологій, який може сприяти досягненню мирного та стабільного врегулювання політичних конфліктів. Їхня об'єктивність та досвід дозволяють збільшити шанси на успішний виход з конфлікту та створення мирного та сприятливого для всіх сторін середовища.

У кінцевому підсумку, переговорні технології є невід'ємною частиною сучасного світу, де вони використовуються для вирішення конфліктів та досягнення спільних рішень. Вони дозволяють сторонам знайти компроміс та взаємне порозуміння, сприяючи мирному вирішенню конфліктів та побудові позитивних відносин. Розуміння сутності та змісту переговорних технологій допомагає нам використовувати їх ефективно та досягати успішних результатів у будь-яких сферах життя.

2.2. Специфіка політичних конфліктів в Україні

Політичні конфлікти в Україні відображають багатовимірність та складність сучасного політичного ландшафту країни. Ці конфлікти мають свою унікальну специфіку, яка відбивається у глибоких історичних, культурних, етнічних та геополітичних коренях. Вони є результатом довгого процесу формування та розвитку українського суспільства, а також впливу зовнішніх та внутрішніх чинників.

Історичні та етнічні аспекти є одними з найважливіших деталей у розумінні політичних конфліктів в Україні. З давніх часів територія України була місцем зустрічі та змішання різних етнічних груп і культурних традицій. Ця різноманітність спричиняє політичні конфлікти, які часто виникають на етнічних, мовних та історичних ґрунтах. Етнічні групи в Україні включають українців, росіян, поляків, євреїв, татар, угорців та багатьох інших. Кожна з цих груп має свою історію, культуру, мову та традиції, що впливають на їхні погляди та інтереси.

Політичні конфлікти, що базуються на етнічних, мовних та історичних розбіжностях, можуть стосуватися питань автономії, мовних прав, місцевого самоврядування та інших аспектів етнічних відносин. Наприклад, питання статусу мови часто стає предметом гострих політичних дискусій та конфліктів, особливо між українською та російською мовами. Питання статусу мови української та інших мов є одним із найгостріших та найскладніших у політичному житті України. Спірність виникає з різниці у поглядах на офіційну мову, захист прав меншин, а також роль мови в освіті та публічному просторі. Ці питання можуть стати джерелом конфліктів, які впливають на соціальний клімат та сприйняття політичних подій у суспільстві [26,с.30].

Одним із основних питань є визначення офіційного статусу мови. Українська мова є державною мовою України, але багатомовність країни та прагнення захистити права меншинних мов вносять складнощі у це питання. Конфлікти на основі мовних розбіжностей можуть виникати через намагання зберегти мовну різноманітність країни або, навпаки, спрямованість на

одноманітність мовного середовища. Захист прав меншинних мов також є ключовою проблемою. Багатомовність України створює потребу в забезпеченні прав громадян на використання рідної мови у всіх сферах життя. Спроби обмеження або нав'язування будь-якої мови можуть призвести до соціальної напруги та конфліктів. Крім того, роль мови в освіті та публічному просторі також викликає суперечки.

Деякі групи населення прагнуть зберегти та розвивати мовні традиції у сфері освіти та культури, тоді як інші підтримують українську мову як основну для освіти та комунікацій. Усі ці питання створюють складну мовну політику, яка впливає на політичну атмосферу країни та може призводити до соціальної напруги та розколу у суспільстві. Розв'язання конфліктів на основі мовних розбіжностей потребує терпимості, діалогу та пошуку компромісів, які б враховували інтереси всіх груп населення та сприяли зміцненню національної єдності та гармонії. У світлі цього, вирішення політичних конфліктів в Україні вимагає уваги до різноманітних етнічних, мовних та історичних ідентичностей населення та розвинутих стратегій міжетнічної та мовної політики. Важливо забезпечити захист прав індивідів та груп, зміцнювати міжетнічну та міжкультурну гармонію, а також підтримувати діалог та взаєморозуміння між різними етнічними та культурними спільнотами [27, с. 58].

Варто вказати, що процес децентралізації влади та реформи державного управління у сучасній Україні є складною та багатогранною трансформацією, що створює нові центри влади та переосмислює роль та відносини між різними рівнями управління. Цей процес відкриває широкі перспективи для розвитку місцевих громад та зміцнення демократії, але водночас може стати причиною конфліктів із центральною владою та між різними рівнями управління.

Однією з ключових переваг децентралізації є збільшення впливу та відповідальності місцевих органів влади. Це дозволяє більш ефективно враховувати потреби та інтереси конкретних територій, сприяє розвитку місцевого самоврядування та залученню громадян до прийняття рішень. Проте, разом із збільшенням повноважень місцевих владних органів може виникати

конфлікт із центральною владою, особливо щодо розподілу фінансових ресурсів та контролю за їхнім використанням. Крім того, децентралізація може призвести до виникнення конфліктів між різними місцевими органами влади. Нерідко відбувається змагання за вплив та ресурси між різними рівнями влади, особливо коли йдеться про вирішення важливих питань розвитку територій чи розподіл місцевих бюджетних коштів.

Уникнення конфліктів у контексті децентралізації влади вимагає ретельного розроблення та впровадження механізмів врегулювання конфліктів та забезпечення балансу інтересів різних рівнів влади. Це може включати в себе розвиток діалогу та співпраці між центральною та місцевою владою, а також встановлення прозорих та ефективних процедур розподілу ресурсів та вирішення конфліктних ситуацій. Тільки шляхом конструктивного взаємодії можна досягти успішної децентралізації, яка сприятиме сталому розвитку та зміцненню демократії в Україні [28].

Геополітичне розташування України є ключовим фактором, який впливає на політичну ситуацію в країні та в регіоні в цілому. Розташована між Росією та Європою, Україна має велике значення як стратегічна площина, де зустрічаються різні геополітичні інтереси та відбувається конкуренція за вплив.

По-перше, геополітичне розташування України створює напругу між різними політичними силами, які конкурують за вплив на країну. З одного боку, заінтересованість Європейського Союзу та Заходу в підтримці демократичних реформ та зміцненні правової держави сприяє проєвропейським силам у внутрішніх політичних змаганнях. З іншого боку, Росія прагне зберегти свою сферу впливу у сусідній країні та застосовує різноманітні інструменти, включаючи військову агресію та гібридні втручання, для досягнення своїх геополітичних цілей. Додатково, наявність вихідного доступу до Чорного та Азовського морів надає Україні стратегічне значення в регіоні. Контроль над морськими шляхами та портами дозволяє країні розвивати свою морську торгівлю, забезпечує важливі можливості для морської оборони та впливу на регіональні динаміки.

Отже, геополітичне розташування України створює складну та напружену ситуацію в політичному, економічному та безпековому планах. Для успішного розвитку та забезпечення національних інтересів Україна повинна уважно балансувати між захистом свого суверенітету, співпрацею зі своїми міжнародними партнерами та здатністю уникати геополітичних пасток, які можуть загрожувати стабільності та розвитку країни [29, с. 10].

Економічні проблеми в Україні є серйозним джерелом політичних конфліктів і впливають на різноманітні аспекти життя країни. Соціально-економічні нерівності, корупція та недостатня розвиненість регіонів створюють нерівний доступ до ресурсів та можливостей для громадян, що може призвести до виникнення напруженості та конфліктів.

Перш за все, соціально-економічні нерівності створюють крижаний соціальний клімат, де частина населення відчуває себе відчуженою та позбавленою можливостей. Це може породжувати недовіру до влади та політичних інститутів, особливо коли наявна корупція і недієздатність державних установ. Боротьба за ресурси та владу може спричиняти конфлікти між політичними групами, які намагаються забезпечити собі перевагу у доступі до економічних ресурсів та впливу на прийняття рішень. Крім того, недостатня розвиненість окремих регіонів спричиняє відчуття обмежених можливостей та відчуження у місцевого населення. Це може призводити до політичних конфліктів між центром та периферією, а також між різними регіонами країни, які борються за свої інтереси та ресурси.

Отже, економічні проблеми в Україні є серйозним джерелом політичних конфліктів, які можуть поглиблювати соціальні розбіжності та незадоволення в суспільстві. Розв'язання цих проблем вимагає комплексного підходу, який включає в себе боротьбу з корупцією, створення сприятливих умов для економічного розвитку та забезпечення рівних можливостей для всіх громадян країни.

Підсумовуючи, потрібно наголосити, що специфіка політичних конфліктів в Україні визначається комплексом факторів, які включають

історичні, культурні, геополітичні, політичні та соціально-економічні аспекти. Ці конфлікти впливають на розвиток країни та вимагають ефективного вирішення для забезпечення стабільності та розвитку.

2.3. Особливості застосування переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні

Україна, як і будь-яка інша країна, зіткнулася з різноманітними політичними, соціальними та економічними конфліктами протягом своєї історії. У зв'язку з цим, застосування переговорних технологій для врегулювання конфліктів стає надзвичайно важливою стратегією для досягнення миру, стабільності та примирення в суспільстві. Однак, в Україні, як і в будь-якій країні, існують свої особливості та унікальні виклики, які впливають на ефективність переговорного процесу. Саме тому варто розглянути особливості та важливість застосування переговорних технологій для врегулювання конфліктів в Україні.

Необхідність довгострокових рішень у вирішенні політичних конфліктів в Україні є важливим аспектом через глибокий корінь у історичних, культурних та соціальних реаліях країни. Ці конфлікти не виникають спонтанно, а є результатом довготривалих процесів та накопичених проблем. Їх вирішення вимагає системних підходів та стійких рішень, які здатні врахувати всі аспекти проблеми та забезпечити сталість у майбутньому. Історичні розбіжності в Україні створюють складне політичне середовище. Культурні та соціальні розбіжності також впливають на формування політичних поглядів та ідентичностей, що додає складності у вирішенні конфліктів.

Для вирішення таких конфліктів необхідність довгострокових підходів стає очевидною. Це включає в себе розробку стратегій, які спрямовані не лише на тимчасовість, а й на створення умов для сталого миру та побудови довгострокових механізмів врегулювання конфліктів. Такі підходи можуть включати реформу інституцій, сприяння примиренню та відновленню довіри між різними групами суспільства, а також ефективне врегулювання корінних

причин конфлікту. Загалом, лише за допомогою довгострокових підходів та стійких рішень можна досягти миру та стабільності в Україні, які є ключовими складовими сталого розвитку країни.

Крім того у переговорних технологіях важливу роль займає громадськість Громадська думка та активна участь громадян у політичних процесах не лише відображають прагнення суспільства до демократії та права на участь у вирішенні важливих питань, але й можуть бути ключовим чинником у досягненні миру та стабільності. Громадські організації, активісти та звичайні громадяни виступають у ролі посередників та посилювачів впливу на переговорний процес. Вони мають здатність висувати вимоги сторонам конфлікту, висвітлювати проблеми та недоліки у політичних рішеннях, а також створювати тиск на політичних лідерів для прийняття конструктивних рішень. Україна вже багато разів переконалася у потужності громадськості як каталізатора змін.

Починаючи від Революції Гідності 2013-2014 років та закінчуючи численними громадськими рухами та протестами, громадськість виявляла свою здатність до масової мобілізації та впливу на політичні процеси. Навіть у переговорному процесі, де ключові рішення приймаються на вищих рівнях уряду чи парламенту, громадськість може відігравати важливу роль через вплив на формування громадської думки та виклик тиску на політичних лідерів для прийняття вирішальних рішень. Отже, українське суспільство відчуває важливість громадськості як важливого стимулюючого фактора у вирішенні політичних конфліктів. Потужний голос громадськості може стати джерелом позитивних змін, сприяючи досягненню миру, стабільності та прогресу в Україні [30,с.325].

Політична фрагментованість в Україні є наступним ключовим аспектом, який впливає на процес переговорів та врегулювання політичних конфліктів. З різноманітною політичною картиною, що складається з великої кількості політичних партій, груп та регіональних інтересів, виникає потреба в складних стратегіях та компромісах для досягнення консенсусу. Однією з ключових

проблем, які виникають внаслідок політичної фрагментованості, є розбіжності в поглядах та інтересах різних політичних груп. Кожна з цих груп може мати свої власні пріоритети та амбіції, що може ускладнювати процес узгодження та досягнення компромісу. Більш того, різні регіональні інтереси також можуть стати причиною конфліктів та розбіжностей між різними частинами країни. У контексті переговорів ця фрагментованість вимагає гнучких та комплексних стратегій. Необхідно враховувати інтереси всіх сторін конфлікту, встановлювати діалог та співпрацю між різними політичними групами та регіонами, а також шукати компромісні рішення, які задовольняють всіх зацікавлених сторін. Крім того, важливою є здатність до вирішення конфліктів та досягнення консенсусу через демократичний процес та відкритий діалог.

Політична фрагментованість може стати джерелом інновацій та різноманітності в політичних процесах, але для цього потрібно розуміти та враховувати різноманітність поглядів та інтересів усіх учасників. Отже, політична фрагментованість в Україні ускладнює процес переговорів та вирішення політичних конфліктів, але водночас вона може стати джерелом новаторства та різноманітності у політичному житті країни. Важливою є здатність до компромісу та конструктивного діалогу для досягнення миру та стабільності у всьому суспільстві [31, с. 3].

Крім того важливість зовнішнього впливу на політичні процеси в Україні не може бути недооцінена, оскільки країна знаходиться у складній геополітичній ситуації, де зовнішні актори відіграють значну роль у внутрішніх справах. По-перше, зовнішній вплив може мати форму медіації, де міжнародні організації або інші держави можуть виступати посередниками у переговорному процесі. Зовнішня медіація, що включає участь міжнародних організацій або інших держав у переговорному процесі між українськими політичними силами, відіграє ключову роль у вирішенні політичних конфліктів та сприяє досягненню мирного компромісу.

Міжнародна медіація може забезпечити об'єктивність та незалежність у переговорах. Участь нейтральних посередників дозволяє зменшити вплив внутрішніх політичних інтересів та домовитися про об'єктивніші та справедливіші умови для всіх сторін конфлікту. Також, міжнародна медіація може створити сприятливі умови для вирішення конфліктів за допомогою дипломатичних зусиль, альтернативних до використання сили. Участь міжнародних посередників може допомогти уникнути ескалації конфлікту та забезпечити сталість мирного розв'язання. Міжнародна медіація може забезпечити додаткові ресурси та експертну підтримку для вирішення конфліктів. Участь зовнішніх посередників може стимулювати фінансову підтримку, надання технічної допомоги та інших ресурсів, які необхідні для втілення мирного компромісу та реалізації угод. Таким чином, міжнародна медіація є важливим інструментом у вирішенні політичних конфліктів в Україні. Вона забезпечує об'єктивність, сприяє досягненню мирного компромісу та надає додаткові ресурси для вирішення складних ситуацій. Цей підхід є ефективним способом забезпечити стабільність та мир у країні [32, с. 15].

По-друге, зовнішня підтримка в формі фінансової допомоги, експертних порад та інших ресурсів з боку міжнародних партнерів грає важливу роль у реалізації політичних програм в Україні. Ця підтримка є не лише додатковим джерелом ресурсів, але й може мати стратегічне значення для успішного вирішення політичних конфліктів та проведення необхідних реформ. Така фінансова підтримка зовнішніх партнерів може бути вирішальною для успішної реалізації політичних програм та реформ. Умови фінансування часто включають в себе вимоги щодо проведення конкретних заходів та досягнення певних результатів, що стимулює уряд та політичні сили до активної діяльності та досягнення консенсусу. Крім того, експертні поради та технічна допомога з боку міжнародних організацій та країн-партнерів можуть сприяти вирішенню складних політичних проблем та конфліктів. Це може включати в себе

консультації з розробки законів, організації виборів, підготовки ефективних механізмів боротьби з корупцією та інші аспекти реформ[33,с.8].

Крім того, зовнішній вплив може забезпечити міжнародну легітимність та підтримку для проведення політичних реформ, що може збільшити їхню успішність та стабільність. Підтримка з боку міжнародних партнерів також може зменшити ризик втручання з боку зовнішніх акторів у внутрішні політичні процеси країни. Проте, треба також зазначити, що зовнішній тиск може бути використаний як інструмент для впливу на внутрішні політичні процеси. Деякі зовнішні актори можуть намагатися впливати на українську політику шляхом тиску, санкцій або інших заходів.

Таким чином, важливо зберігати баланс між зовнішнім впливом та внутрішніми політичними процесами, забезпечуючи захист національного суверенітету та незалежності. Крім того, важливо враховувати інтереси національної безпеки та дотримуватися міжнародних стандартів демократії та прав людини. Лише в такий спосіб можна забезпечити стабільність та процвітання України в умовах складної геополітичної ситуації. Таким чином, особливості застосування переговорних технологій для врегулювання конфліктів в Україні підкреслюють складність та важливість цього процесу в контексті сучасних викликів і обставин. Незважаючи на складність, переговорні технології залишаються найефективнішим інструментом для досягнення компромісу, консенсусу та миру в умовах політичних та соціальних напруг.

Ці технології вимагають не лише стратегічного планування та ефективної комунікації, але й врахування унікальних викликів та потреб різних груп українського суспільства. Застосування цих технологій вимагає також підтримки та участі міжнародних партнерів, які можуть сприяти процесу медіації та надавати необхідну підтримку в формі фінансових, технічних та експертних ресурсів. Успішне врегулювання конфліктів українського суспільства через переговорні технології визначатиметься готовністю всіх зацікавлених сторін до конструктивного діалогу, взаєморозуміння та компромісу.

РОЗДІЛ 3
ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕГОВОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ

3.1. Контент-аналіз як метод дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні

Контент-аналіз, як метод дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні, є важливим інструментом для розуміння та аналізу динаміки політичних процесів, спрямованих на досягнення компромісу та вирішення конфліктів.

Контент-аналіз - це систематичний метод аналізу текстового, візуального або аудіовізуального матеріалу з метою ідентифікації певних патернів, тем, тенденцій чи закономірностей. Цей метод вимагає об'єктивного підходу та дотримання певних методологічних стандартів для забезпечення достовірності результатів. В контексті дослідження переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів в Україні, контент-аналіз може використовуватися для аналізу текстів законів, договорів, офіційних заяв, медійних матеріалів, соціальних мереж та інших джерел, що містять інформацію про переговорний процес та його результати [34].

Даний метод ґрунтується на кількох основних принципах. По-перше, об'єктивність та систематичність - це ключові принципи контент-аналізу. Важливо підходити до аналізу з об'єктивною увагою до всієї доступної інформації, уникаючи при цьому будь-яких упереджень чи прикметних оцінок. Систематичний підхід передбачає використання стандартизованих методів та процедур для забезпечення консистентності та об'єктивності аналізу. Другий принцип - це контекстуальний аналіз. Важливо розуміти, що текстова інформація, яка аналізується, існує в певному контексті. Це означає врахування політичного, соціокультурного та історичного середовища, в якому відбуваються переговори та конфлікти.

Третій принцип – це уважність до деталей та контекстуальних відмінностей. Контент-аналіз вимагає уваги до найдрібніших деталей текстів, оскільки саме вони можуть містити важливу інформацію про стратегії, позиції та підходи сторін у конфлікті. Четвертий принцип - це критичне мислення та рефлексивність. Важливо ставити під сумнів отримані результати, враховуючи їхню можливу обмеженість та інтерпретаційні можливості. Рефлексивний підхід дозволяє розглядати власні припущення та впливи, які можуть впливати на процес аналізу. Всі ці принципи разом утворюють основу для ретельного та об'єктивного дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні за допомогою контент-аналізу.

Варто детально розглянути важливі аспекти даного методу. По-перше, контент-аналіз є потужним інструментом для систематизації та аналізу великого обсягу текстової інформації, особливо в контексті офіційних заяв, протоколів переговорів, спільних заяв та інших документів, пов'язаних з переговорним процесом. Цей метод дозволяє структурувати інформацію, виявляти ключові теми, ідентифікувати тренди, а також розуміти динаміку та динаміку взаємодії між учасниками переговорів.

Одним із переваг контент-аналізу є його об'єктивність і систематичний підхід. Шляхом ретельного кодування та категоризації текстів, дослідник може створити структуровану базу даних, що дозволяє проводити якісний та кількісний аналіз. Такий підхід дозволяє отримати об'єктивні дані про те, які теми є пріоритетними для учасників переговорів, які аргументи та стратегії використовуються, і які важливі рішення приймаються. Крім того, контент-аналіз дозволяє виявляти не лише те, що було сказано або написано, а й розуміти контекст і мотивації за цими висловленнями. Варто аналізувати не лише офіційні заяви, але й тон, стиль та емоційне навантаження тексту, що дозволяє розкрити додаткові аспекти переговорного процесу. Застосування контент-аналізу в контексті офіційних заяв, протоколів переговорів та інших документів, пов'язаних з переговорами, дозволяє отримати глибоке та об'єктивне розуміння переговорного процесу. Цей метод є важливим

інструментом для дослідження переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів в Україні, допомагаючи розкрити ключові аспекти взаємодії між сторонами, визначити фактори, що впливають на результативність переговорів, та розробити стратегії для досягнення мирного врегулювання конфліктів [35].

По-друге, використання контент-аналізу в дослідженні переговорних процесів дійсно є ключовим для виявлення ключових тем, позицій та стратегій сторін, а також для визначення чітких тенденцій та змін у їхньому підході до вирішення конфлікту. Контент-аналіз дозволяє ідентифікувати ключові теми, які переважно обговорюються під час переговорів. Це можуть бути такі питання, як територіальні розвідки, економічні умови, політичні реформи тощо. Аналіз текстів документів та висловлювань учасників дозволяє виявити, які саме аспекти є найбільш важливими для кожної сторони. Контент-аналіз допомагає розкрити позиції різних сторін у конфлікті. Шляхом аналізу текстів документів та заяв, можна виявити, які конкретні вимоги формулюються кожною стороною, які їхні цілі та інтереси, і які аргументи вони використовують для підтримки своїх позицій.

Крім того, контент-аналіз дозволяє виявити стратегії, які використовуються учасниками переговорів. Це може бути стратегія компромісу, стратегія конфронтації, стратегія протягу часу або будь-яка інша. Аналіз текстів дозволяє розкрити, які кроки вони вживають для досягнення своїх цілей та як вони реагують на дії інших сторін. Нарешті, контент-аналіз дозволяє виявити чіткі тенденції та зміни у підходах сторін до вирішення конфлікту з часом. Порівняння текстів з різних етапів переговорного процесу дозволяє виявити, як змінювалися позиції, стратегії та цілі сторін, а також які фактори впливали на ці зміни [36, с. 45].

По-третє, використання контент-аналізу для дослідження переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів в Україні може бути доповнене аналізом соціальних мереж політичних діячів.

Сучасні соціальні мережі стали важливим засобом комунікації для політичних лідерів, партій та громадських організацій, і вони часто використовуються для висловлення позицій, маніпулювання громадською думкою та ведення переговорів через публічну арену. Проведення контент-аналізу соціальних мереж політичних діячів може виявити ряд цікавих аспектів переговорного процесу та вплив на політичний конфлікт. Аналіз публікацій політичних діячів дозволить визначити, які теми та питання є найбільш актуальними для них та як вони спілкуються про ці питання через соціальні мережі. Це допоможе зрозуміти, які аспекти конфлікту є найбільш важливими для ключових учасників.

Крім того вивчення публікацій політичних діячів дозволить розкрити їхні позиції щодо конфлікту, а також стратегії, які вони використовують у вирішенні проблем. Це може включати різні методи впливу на громадську думку, такі як створення публічного тиску або маніпулювання інформацією. Також через аналіз динаміки публікацій відомих політичних діячів можна виявити зміни в їхній позиції або стратегії з часом. Це дозволить зрозуміти, як еволюціонує їхнє ставлення до конфлікту та які фактори впливають на ці зміни. Загалом, аналіз соціальних мереж у розрізі контент-аналізу є важливим кроком для отримання повного розуміння переговорного процесу та його впливу на політичний конфлікт в Україні. Це дозволить отримати додаткові дані та інсайти про позиції, стратегії та динаміку взаємодії між учасниками конфлікту через призму їхніх публічних висловлювань у соціальних мережах [37, с. 279].

По-четверте, контент-аналіз, в контексті дослідження переговорних технологій врегулювання політичних конфліктів в Україні, є важливим інструментом для аналізу джерел інформації, зокрема новин та ЗМІ.

Аналіз цих джерел може виявити ключові аспекти та динаміку переговорного процесу, відображені у громадській інформації. По-перше, аналіз новин може допомогти виявити ключові теми, проблеми та події, які відображаються у громадському світі. Це дозволяє визначити, які аспекти конфлікту є найбільш актуальними для громадськості та як вони сприймаються

через призму медійного висвітлення. По-друге, аналіз ЗМІ дозволяє виявити стереотипи, упередження та впливові фактори, які можуть впливати на сприйняття конфлікту громадськістю. Це може бути корисним для розуміння динаміки взаємодії між різними групами та сторонами конфлікту. По-третє, аналіз тону та стилю новинних матеріалів може розкрити маніпуляції чи спрямованість деяких ЗМІ в контексті конфлікту. Це допомагає розуміти, які джерела інформації можуть мати більш об'єктивний підхід, а які можуть бути більш схильними до політичного або іншого впливу. В цілому, аналіз джерел інформації, таких як новини та ЗМІ, за допомогою контент-аналізу, може доповнити розуміння переговорного процесу та динаміку політичних конфліктів в Україні, надаючи унікальний погляд на сприйняття та реакцію громадськості на події та рішення, прийняті в ході переговорів [38, с. 35].

3.2. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні

У світі, де політичні конфлікти та напруга стають нормою, вивчення переговорних технологій в цьому контексті стає надзвичайно важливим завданням. Політичні конфлікти вимагають складних та конструктивних підходів до вирішення, адже вони можуть мати далекосяжні наслідки для суспільства, економіки та безпеки країни. У цьому контексті метод дослідження, відомий як контент-аналіз, знаходить своє застосування для ретельного аналізу комунікаційних стратегій, вибору мовленнєвих засобів, а також способів сприйняття інформації учасниками конфлікту.

Рис. 3.1 Аспекти контент-аналізу

У ході дослідження було виділено чотири основні складові контент-аналізу та проаналізувано (див. рисунок 3.1).

Перший показник, який був проаналізований – це аналіз медійного висвітлення переговорів та конфліктів у суспільних медіа, таких як "Інтерфакс Україна", "Суспільне медіа", телеканал "1+1" та інші, відображається на високому рівні в Україні. Це важливий інструмент для розуміння громадської думки, динаміки поглядів та еволюції конфлікту у суспільстві. Дослідження проводилось протягом місяця. За цей період систематично збирались та опрацьовувались дані з вищезазначених медіаресурсів, зосереджуючись на ключових подіях та темах, пов’язаних з переговорами та конфліктами. Основною метою було виявлення тенденцій у висвітленні та реакцій суспільства на різні аспекти переговорних процесів.

Сучасні засоби масової інформації в Україні, які включають в себе різноманітні телевізійні канали, радіо, онлайн-платформи та соціальні мережі,

забезпечують широкий доступ до інформації та різноманітних точок зору щодо політичних конфліктів. Це дозволяє громадянам отримувати різнобічну інформацію та аналізувати різні погляди на ситуацію. Медійне висвітлення переговорів та конфліктів у суспільних медіа в Україні відображається через різноманітність програм, новинних блоків, аналітичних матеріалів та інтерв'ю з експертами та учасниками процесу. Це створює можливість для аналізу різних точок зору та поглядів на ситуацію з боку як журналістів, так і громадян. Наприклад, вказані медіа зазвичай надають детальне освітлення ключових етапів переговорного процесу, представляючи офіційні заяви сторін, аналізуючи важливі аспекти конфлікту та надаючи платформу для дискусій та обговорень серед громадськості.

Медійне висвітлення переговорів та конфліктів у суспільних медіа, зокрема на "Інтерфакс Україна", є надзвичайно важливим джерелом інформації для громадськості. "Інтерфакс Україна" відомий своєю ретельною роботою зі збору та поширення новин, особливо з урахуванням політичної ситуації. Один з найважливіших аспектів цього видання - наявність окремого розділу для новин про політику. Це дозволяє читачам швидко та зручно знаходити інформацію про переговори, конфлікти, а також про рішення, прийняті на політичному рівні. Кожного дня "Інтерфакс Україна" публікує свіжі новини, що є дуже важливим для громадськості, яка хоче бути в курсі останніх подій. Це дозволяє читачам відстежувати розвиток подій, аналізувати рішення та ухвалені заходи, а також відображати реакцію різних сторін на поточні події. У цілому, медійне висвітлення у суспільних медіа, зокрема на "Інтерфакс Україна", є важливим механізмом для інформування громадськості про переговори та конфлікти, що відбуваються в Україні та за її межами. Це дозволяє громадськості зберігати своє право на інформованість і активну участь у політичному процесі (див. додаток А) [39].

Отже, аналіз медійного висвітлення переговорів та конфліктів у суспільних медіа в Україні є важливим елементом розуміння громадської думки та динаміки суспільного сприйняття подій. Він відображається на високому

рівні, дозволяючи громадянам отримувати об'єктивну та різноманітну інформацію для самостійного аналізу та ухвалення обґрунтованих рішень.

наліз висловлювань учасників переговорного процесу, зокрема публічних виступів, інтерв'ю та заяв, є важливим елементом розуміння динаміки конфлікту та стратегій його учасників. Дане дослідження також тривало місяць. За цей період увага була зосереджена на аналізі висловлювань та публічних заяв, що дозволило скласти детальну картину того, як офіційні позиції формуються і комунікують до громадськості та міжнародних партнерів. Було опрацювано понад двадцять різних публічних виступів, інтерв'ю та заяв ключових політичних діячів, включаючи Президента Зеленського, міністрів, представників парламенту та інших офіційних осіб. Особливу увагу ми приділили виступам під час важливих подій, таких як засідання Ради національної безпеки і оборони України, міжнародні саміти, прес-конференції та інші важливі заходи. Ці виступи були ретельно проаналізовані з метою виявлення основних меседжів, тональності, частоти повторюваних тем та ключових моментів, що стосуються переговорного процесу та врегулювання конфлікту.

Виступи Президента Володимира Зеленського та інших політичних діячів є ключовими джерелами інформації, які відображають офіційні позиції та перспективи влади стосовно конфлікту. Президентські виступи та заяви політичних діячів можуть включати оголошення стратегій, пропозиції щодо мирного врегулювання конфлікту, заклики до діалогу та компромісу, а також визначення ключових пріоритетів чи цілей. Аналіз цих виступів дозволяє виявити тенденції у підходах до вирішення конфлікту, реакції на події та розвиток ситуації. Детальний аналіз висловлювань учасників переговорів також може розкрити особисті погляди, ставлення до певних питань, а також можливі стратегії впливу на громадськість та інші сторони конфлікту. Наприклад, важливо виявити, які аргументи або підходи акцентуються у виступах учасників, як вони реагують на аргументи опонентів та як вони спрямовують свої дії на досягнення консенсусу [40 с.240].

Проаналізовано звернення Президента України, Володимира Зеленського від 1 травня 2024 року. У цьому зверненні висвітлено ряд стратегічних напрямів діяльності, спрямованих на забезпечення безпеки та європейської інтеграції, а також активної участі в глобальних ініціативах з метою досягнення миру та стабільності. Президент акцентує на тому, що Україна активно працює над підписанням безпекових угод зі своїми партнерами, зокрема зі Сполученими Штатами, які сприятимуть утвердженню безпекової архітектури та захисту країни від зовнішньої агресії. Також важливим є зазначення про намір розпочати переговори щодо вступу до Європейського Союзу, що відображає стратегічну мету України на шляху до європейської інтеграції та стабільності. Окремо висвітлено ініціативи з проведення першого Глобального саміту миру, який має сприяти утвердженню справедливого миру та зміцненню глобальної безпеки. Президент підкреслює важливість співпраці та єдності у боротьбі проти агресії, особливо в контексті дій Росії. Звернення також містить подяки військовим із спеціальних підрозділів за їхню відвагу та жертовність у захисті країни. У цілому, звернення Президента відображає стратегічний план дій та підкреслює важливість співпраці та міжнародного партнерства в досягненні мирного та стабільного майбутнього для України (див. додаток Б) [41].

Таким чином, аналіз висловлювань учасників переговорного процесу, зокрема виступів Президента та інших політичних діячів, є важливим елементом зрозуміння підходів та стратегій, що застосовуються у вирішенні конфлікту. Він надає можливість виявити ключові аспекти та тенденції у діалозі та впливі на громадськість, що сприяє ефективному аналізу та розробці стратегій подальшого розвитку ситуації.

У сучасному світі соціальні мережі стали важливим інструментом для вираження громадської думки та взаємодії між політичними діячами та громадськістю. Аналіз сторінок політичних діячів у соціальних мережах, таких як сторінка президента України або сторінки інших керівників політичних

партій, може допомогти зрозуміти реакцію громадськості на переговори та конфлікти.

По-перше, аналіз активності на сторінках політичних діячів у соціальних мережах дозволяє виявити ключові теми та події, які їх цікавлять, а також визначити їхні позиції щодо актуальних питань. Наприклад, публікації президента України можуть включати інформацію про переговори з міжнародними партнерами, офіційні заяви щодо конфліктів та інші пов'язані теми. По-друге, аналіз реакції громадськості на публікації політичних діячів у соціальних мережах може дати уявлення про настрої та думки широких верств суспільства. Коментарі, лайки та репости під постами можуть свідчити про рівень підтримки або критики певних ініціатив чи дій політиків. Крім того, аналіз взаємодії між різними політичними діячами на їхніх сторінках у соціальних мережах може розкрити динаміку політичних взаємин та стратегії співробітництва або конфлікту між ними [42].

Сторінка Президента України у соціальних мережах є важливим каналом комунікації між главою держави та громадськістю. За даними, підписалися на цю сторінку більше 16 мільйонів людей, що свідчить про великий інтерес громадян до офіційної інформації та повідомлень від президентської адміністрації. Щодня Президент особисто звертається до громадян України, публікуючи ключові новини, оголошення та звернення з важливими повідомленнями. Це дає можливість громадянам отримувати першоджерельну інформацію безпосередньо від глави держави, що сприяє відкритості та доступності влади для громадян. Аналіз сторінки Президента України виявляється важливим для розуміння публічної політики та пріоритетів уряду, оцінки діяльності влади та визначення ставлення громадян до владних дій та рішень. Крім того, ця сторінка є засобом для спілкування громадян з урядом та може впливати на формування громадської думки та взаємодію між владою та суспільством (див. додаток В) [43].

У цілому, аналіз соціальних мереж є важливим інструментом для зрозуміння громадської думки та реакції на переговори та конфлікти в Україні.

Він дозволяє отримати доступ до широкого кола думок та поглядів громадськості та стати важливою складовою для розуміння політичної ситуації в країні.

Крім того варто приділити увагу аналізу документів з переговорів, таких як офіційні заяви, протоколи, спільні заяви та інші, оскільки це є важливим інструментом для розуміння динаміки переговорного процесу та стратегій, які використовуються сторонами в конфлікті.

По-перше, аналіз офіційних заяв може розкрити публічну позицію сторін конфлікту, їхні основні вимоги та очікування. Аналіз офіційних заяв та протоколів переговорів є ключовим етапом у розумінні динаміки конфлікту та визначенні можливих шляхів його врегулювання. Такий аналіз дозволяє розкрити публічні позиції сторін конфлікту, виокремити основні вимоги та очікування кожної сторони. Це важливо для усвідомлення ключових питань, які визначають хід переговорів та можливі шляхи врегулювання. Протоколи переговорів є додатковим джерелом інформації, яке надає детальний опис ходу дискусій та узгоджених рішень. Вони включають обговорені питання, пропозиції та конкретні кроки, які планується здійснити. Це дозволяє краще зрозуміти позиції сторін, їхні аргументи та можливі компроміси [44,с.200].

Крім того, аналіз спільних заяв та узгоджених документів є важливим етапом у зрозумінні динаміки переговорів та пошуку компромісних рішень. Ці документи відображають здійснені сторонами конфлікту зусилля для досягнення взаємоприйнятних рішень та визначають пункти, з якими сторони погодилися. Аналіз спільних заяв дозволяє виявити компромісні позиції та узгоджені пункти між сторонами, що може свідчити про готовність до співпраці та досягнення мирного вирішення конфлікту. Крім того, він дозволяє відслідковувати динаміку зміни позицій сторін протягом часу, що допомагає прогнозувати можливі шляхи врегулювання конфлікту та визначати напрямки подальших переговорів [45,с.72].

Також важлива складова контент-аналізу даних документів - виявлення використаних тактик. Це можуть бути дипломатичні заходи, такі як ведення

прямих переговорів або медіація, а також стратегії переговорного процесу, наприклад, ведення гібридних або секретних переговорів. Аналіз може також виявити застосування різних технік комунікації, таких як загрози, переконання або маніпуляції, для впливу на протилежну сторону. У підсумку, контент-аналіз документів з переговорів відображає широкий спектр стратегій та тактик, які використовуються сторонами у конфлікті. Цей аналіз допомагає розкрити сутність переговорного процесу та розуміти механізми взаємодії між сторонами, що є важливим для досягнення мирного вирішення конфлікту [46, с. 57].

До прикладу аналіз офіційних заяв, протоколів та спільних заяв у контексті переговорів України з США, Німеччиною та Францією щодо безпекових угод та надання допомоги, як зброєю, так і гуманітарною допомогою, у війні з Росією, надає унікальну можливість зрозуміти динаміку переговорного процесу та стратегій, що використовуються в цьому контексті. Розглянемо це на прикладі: Україна, знаходячись у складному геополітичному контексті через воєнний конфлікт з Росією, активно веде переговори з ключовими світовими партнерами, такими як Сполучені Штати, Німеччина та Франція, щодо забезпечення безпекових угод та отримання підтримки у вигляді як військової, так і гуманітарної допомоги.

Офіційні заяви та спільні заяви, що випускаються після переговорів та зустрічей між представниками України та її партнерів, містять ключові домовленості, стратегічні плани та взаємні зобов'язання. Наприклад, такі заяви включаю угоди про поставки військової техніки, включаючи бронетехніку та зброю, а також про надання гуманітарної допомоги для підтримки цивільного населення на окупованих територіях. Протоколи зустрічей та переговорів дозволяють вивчити конкретні аспекти дискусій та обговорень, такі як визначення загальних цілей, вирішення спірних питань та узгодження конкретних дій. Наприклад, протоколи можуть відображати обговорення щодо взаємодії у сфері оборони, розвитку військово-технічного співробітництва або координації гуманітарної допомоги [47].

Отже, ґрунтовне дослідження переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні виявилося важливим етапом у розумінні динаміки та стратегій, які використовуються сторонами в конфлікті. Аналіз різних аспектів, включаючи соціальні мережі, документи, виступи та медіа, надав можливість отримати глибоке та комплексне уявлення про переговорний процес. Шляхом аналізу соціальних мереж було виявлено публічні думки, переконання та реакції громадськості на переговори та їх результати. Цей аспект дослідження дозволив зрозуміти позиції та сприйняття різних соціальних груп та окремих осіб стосовно конфлікту та його вирішення.

Аналіз документів, таких як офіційні заяви, протоколи та спільні заяви, надав можливість вивчити офіційні позиції та домовленості між сторонами, а також виявити стратегії, які використовуються для досягнення компромісів або вирішення спірних питань. Аналіз виступів представників сторін конфлікту дозволив розкрити тон та мовленнєві засоби, що використовуються для впливу на громадську думку та переговірний процес загалом. Цей аспект дослідження допоміг зрозуміти стратегії комунікації та маніпуляції, що можуть бути використані сторонами. Аналіз медіа дозволив виявити тенденції та наративи, які популяризуються через засоби масової інформації, а також виявити їхній вплив на громадську думку та сприйняття конфлікту.

У цілому, глибокий контент- аналіз цих аспектів надав можливість не лише зрозуміти динаміку та стратегії переговорного процесу в Україні, але й виявити потенційні шляхи мирного вирішення конфлікту та розвитку ефективних стратегій співпраці з міжнародними партнерами.

3.3. Рекомендації щодо підвищення ефективності застосування переговорних технологій врегулювання конфліктів в Україні

У сучасному світі політичні конфлікти стали неодмінною складовою суспільного життя, а їх вирішення вимагає комплексного та обґрунтованого підходу. Україна, як і будь-яка інша країна, не залишається осторонь від таких процесів. Застосування переговорних технологій у врегулюванні конфліктів стає ключовим фактором для досягнення миру, стабільності та просування на

шляху розвитку. Варто подати конкретні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності застосування переговорних технологій у вирішенні конфліктів в Україні.

Першою рекомендацією є зберігання прозорості та відкритості у переговорному процесі, оскільки є критичними елементами для досягнення успішного врегулювання конфліктів. Ці принципи допомагають збільшити довіру між сторонами та сприяють кращому розумінню позицій кожної з них. По-перше, прозорість у переговорах дозволяє сторонам конфлікту бути впевненими у тому, що процес ведеться відкрито та чесно. Це створює атмосферу взаємної поваги та довіри, що є ключовими факторами для успішного вирішення будь-якого конфлікту. По-друге, відкритість у переговорах сприяє кращому розумінню позицій та інтересів кожної сторони. Коли сторони відкрито діляться своїми поглядами, мотиваціями та обговорюють свої конкретні потреби, це допомагає знайти компромісні рішення, які враховують інтереси всіх учасників. Прозорість також сприяє підвищенню легітимності укладених угод та рішень.

Коли процес переговорів відкритий та прозорий, сторони конфлікту та громадськість можуть бути впевнені, що угода була досягнута на основі обгрунтованих аргументів та неупереджених умов. У країні, як Україна, де існують різноманітні конфлікти та розділені погляди, прозорість та відкритість у переговорах є особливо важливими. Це сприяє будівництву демократичного суспільства, де кожен має можливість висловити свої погляди та долучитися до вирішення важливих питань. Тому важливо активно працювати над забезпеченням прозорості та відкритості у переговорному процесі як одного з ключових засобів досягнення миру та примирення в суспільстві[48].Наступна рекомендація полягає у залученості всіх зацікавлених сторін у переговорний процес, оскільки це є критично важливим елементом для успішного врегулювання конфліктів. Це допомагає врахувати різноманітність поглядів, інтересів та потреб різних груп суспільства та забезпечити знаходження рішення, яке задовольняє всіх учасників конфлікту.

По-перше, залучення різних груп та зацікавлених сторін в переговорний процес сприяє збільшенню легітимності угод та прийнятих рішень. Коли всі зацікавлені сторони мають можливість висловити свої погляди та брати участь у прийнятті рішень, це сприяє створенню більш справедливого та прийнятного для всіх рішення. По-друге, участь різних груп у переговорах допомагає забезпечити розгляд різноманітних аспектів та інтересів, які можуть бути важливими для рішення конфлікту.

Спільне обговорення різних аспектів конфлікту сприяє глибшому розумінню ситуації та може привести до виявлення нових шляхів вирішення проблеми. Крім того, участь різних груп допомагає уникнути упущень та недоліків у прийнятті рішень, оскільки різні сторони можуть відзначити та врахувати аспекти, які інші можуть упустити.

Нарешті, участь різних груп та зацікавлених сторін у переговорах сприяє зміцненню довіри між ними. Коли кожна сторона бачить, що її погляди та інтереси враховуються у процесі прийняття рішень, це сприяє створенню сприятливої атмосфери для досягнення конструктивного компромісу. Отже, залучення всіх зацікавлених сторін у переговорний процес є необхідним для ефективного врегулювання конфліктів. Це допомагає забезпечити легітимність прийнятих рішень, розглянути всі аспекти проблеми та побудувати довіру між сторонами [49,с.25].

Комунікація та сприяння діалогу є невід'ємною складовою успішного вирішення конфліктів. Забезпечення відкритого та конструктивного діалогу між сторонами конфлікту сприяє вирішенню нерозумінь та побудові взаєморозуміння, що, в свою чергу, сприяє запобіганню подальшого зіткнення.

По-перше, відкритий діалог створює можливість для вираження різних точок зору та висловлення власних почуттів та переживань. Це дозволяє сторонам конфлікту краще зрозуміти один одного та знайти спільні точки перетину для подальших дій. По-друге, конструктивний діалог сприяє знаходженню спільних рішень та компромісів. Шляхом активного слухання та

врахування потреб та інтересів кожної сторони, можна знайти рішення, що задовольняє обидві сторони та сприяє мирному врегулюванню конфлікту.

Для ефективної комунікації та сприяння діалогу також важливо створити сприятливе середовище, де сторони відчуваються комфортно та вільно висловлювати свої думки та почуття. Це може включати в себе використання спеціальних методик та технік сприяння діалогу, а також участь нейтральних посередників або медіаторів. Отже, комунікація та сприяння діалогу є важливими інструментами для вирішення конфліктів. Шляхом відкритого, конструктивного та ефективного спілкування сторони можуть знайти спільні рішення та досягти мирного вирішення конфлікту [50].

Також важливою рекомендацією є при вирішенні конфліктів важливо дотримуватися міжнародних стандартів прав людини та демократії, оскільки це сприяє побудові стабільного та просунутого суспільства. Міжнародні стандарти, такі як Всесвітня декларація прав людини та різноманітні міжнародні конвенції, встановлюють загальні норми і принципи, які мають захищати права та свободи кожної людини, незалежно від її національності, раси, релігії чи інших характеристик.

Перш за все, дотримання міжнародних стандартів прав людини є важливим для забезпечення справедливості та захисту прав громадян. Це означає, що вирішення конфліктів має базуватися на принципах недискримінації, рівності перед законом та забезпечення всім громадянам доступу до правосуддя та справедливого судочинства. По-друге, дотримання міжнародних стандартів прав людини сприяє побудові прозорого та відкритого суспільства, де права та свободи кожної людини поважаються та захищаються. Це сприяє підвищенню довіри громадян до власної держави та її інституцій, що є важливим фактором для зміцнення стабільності та безпеки. Нарешті, дотримання міжнародних стандартів прав людини та демократії сприяє інтеграції країни до міжнародної спільноти та зміцненню її міжнародного престижу. Країни, які відповідно до своїх зобов'язань дотримуються міжнародних стандартів, мають більші шанси отримати підтримку та сприяння

з боку міжнародних організацій та партнерів. Отже, дотримання міжнародних стандартів прав людини та демократії є важливим елементом при вирішенні конфліктів, оскільки воно сприяє побудові справедливого, прозорого та стабільного суспільства, яке поважає права та свободи кожної людини [51, с. 140].

Також важливим є залучення міжнародних посередників та експертів в переговорний процес України, оскільки це має великий потенціал для поліпшення ефективності вирішення конфліктів, особливо у випадках, коли конфлікт має міжнародне значення. Міжнародні посередники можуть принести в переговорний процес об'єктивність, нейтралітет та широкий досвід у вирішенні подібних ситуацій. Вони можуть допомогти сторонам зосередитися на головних питаннях, знайти компроміси та досягти мирного вирішення конфлікту. Міжнародні посередники можуть мати важливу роль у поліпшенні довіри між сторонами конфлікту, оскільки вони мають репутацію нейтральних та безпристрасних посередників. Вони можуть також допомогти у вирішенні спірних питань та згладженні різниць у позиціях сторін.

Більше того, міжнародні експерти можуть принести в переговорний процес додаткові знання та інсайти, що стосуються міжнародного права, дипломатичних практик та кращих практик у врегулюванні конфліктів. Їхні рекомендації та поради можуть бути корисними для сторін конфлікту у пошуку прагматичних та ефективних рішень. Залучення міжнародних посередників та експертів може також сприяти створенню міжнародного контексту для вирішення конфлікту та підтримати створення міжнародних угод та механізмів, спрямованих на мирне вирішення конфлікту [52].

Крім того розвиток навичок та компетенцій у сфері переговорів є ключовим елементом підвищення ефективності вирішення політичних конфліктів в Україні. Інвестування у підвищення кваліфікації урядових посадовців, політиків, представників громадськості та інших учасників переговорного процесу є стратегічним кроком для забезпечення успішності та стабільності вирішення конфліктів. Тренінги, семінари та інші навчальні заходи

відіграють важливу роль у формуванні та розвитку навичок переговорів. Ці заходи можуть охоплювати різноманітні аспекти переговорного процесу, включаючи стратегії комунікації, міжкультурні навички, управління конфліктами, а також аналіз інтересів та потреб сторін. Забезпечення доступу до якісної навчальної програми допоможе підвищити рівень професійної підготовки учасників переговорного процесу.

Крім того, важливо створити можливості для практичного застосування набутих знань та навичок. Це може включати проведення симуляційних вправ, тренування на реальних кейсах та участь у практичних переговорах. Практичний досвід дозволяє учасникам закріпити отримані знання та вміння, а також навчитися ефективно застосовувати їх у реальних ситуаціях переговорів. Постійна підтримка та стимулювання процесу навчання є важливим елементом успішного розвитку навичок переговорів. Забезпечення доступу до ресурсів, постійне вдосконалення програм навчання може створити ідеальних кадрів серед політиків для проведення переговорів [53].

У висновку важливо підкреслити значення розглянутих рекомендацій і їх потенційний вплив на практику вирішення конфліктів в Україні. Застосування переговорних технологій є не лише важливим елементом процесу врегулювання конфліктів, але й може сприяти покращенню міжнародного співробітництва, зміцненню демократії та побудові стійкого миру. Реалізація наведених рекомендацій вимагатиме спільних зусиль усіх зацікавлених сторін – як уряду, так і громадськості, активістів та міжнародних партнерів. Однак варто зауважити, що впровадження цих рекомендацій може зустрітися зі складнощами, такими як політичні та культурні перешкоди, відсутність довіри між сторонами конфлікту та вплив зовнішніх факторів.

Тим не менш, за допомогою постійного зусиль та відданості з боку всіх учасників, ці перешкоди можуть бути подолані. Уряд, громадськість та міжнародні партнери повинні продовжувати співпрацювати та розвивати стратегії, спрямовані на вирішення конфліктів шляхом мирного діалогу та переговорів. Лише через спільні зусилля можливо досягнення стабільності, справедливості та миру в Україні та на міжнародній арені.

ВИСНОВКИ

Отже, переговорна технологія є складним процесом, що включає в себе набір методів, прийомів та стратегій, спрямованих на досягнення спільного рішення або компромісу між сторонами конфлікту. Ці технології можуть використовуватися у різних сферах, включаючи політику, бізнес, соціальні відносини та міжнародні відносини. Вони базуються на взаємодії сторін конфлікту, обміні інформацією, пошуку компромісних рішень та розв'язанні протиріч. Політичний конфлікт в Україні відзначається різноманітністю та складністю. Він може виникати через різні причини, такі як ідеологічні розбіжності, етнічні або релігійні протиріччя, територіальні спори тощо. Сучасна політична ситуація в Україні впливає на внутрішні та зовнішні аспекти життя країни, її економічний розвиток та міжнародні відносини. Переговорні технології врегулювання конфліктів в Україні мають свої власні особливості, які варто враховувати при їх застосуванні. Одна з основних особливостей полягає в складній політичній та соціокультурній ситуації в країні.

Варто зазначити, що у переговорних технологіях врегулювання політичних конфліктів в Україні простежується складний, але перспективний шлях до досягнення мирного та стійкого врегулювання конфліктів. Незважаючи на численні виклики та перешкоди, такі як історичні підґрунтя, культурні відмінності, Україна виявляє наявність і використання різноманітних механізмів та інструментів для вирішення політичних суперечностей. Аналіз та дослідження різних аспектів переговорного процесу, таких як аналіз соціальних мереж, документів, виступів та медіа, дозволили отримати глибоке розуміння динаміки конфлікту та стратегій його вирішення. Розвиток переговорних технологій в Україні потребує постійного вдосконалення та підтримки з боку урядових та недержавних структур, а також активної участі громадянського суспільства та міжнародних партнерів.

З метою підвищення ефективності застосування переговорних технологій в Україні, можна запропонувати кілька рекомендацій. По-перше, необхідно

забезпечити широку участь у переговорному процесі різних соціальних та політичних груп. По-друге, важливо підтримувати діалог та взаєморозуміння між учасниками конфлікту шляхом використання медіації та третейських посередників. Також, необхідно забезпечити прозорість та відкритість усіх етапів переговорного процесу та врахувати інтереси всіх зацікавлених сторін.

Отже, переговорні технології врегулювання політичних конфліктів в Україні є важливим інструментом для забезпечення стабільності та миру в країні. Ефективне використання цих технологій потребує спільних зусиль усіх зацікавлених сторін - як політичних лідерів та представників громадськості, так і громадянського суспільства, включаючи активну участь громадян у політичному процесі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ващенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посібник. Київ : Либідь, 2013. 408 с.

2. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 200 с.

3. Білик Т., Гаврилюк Р., Медіація у професійній діяльності юриста, Одеса : Екологія, 2019, 456 с.

4. Макеєнко Ж.В., Технології переговорів у врегулюванні конфліктних відносин у державному управлінні. *Вісник НАДУ*. 2019. №3. С. 62-67.

5. Терещук Д. Стратегії ведення переговорів як необхідна складова змісту навчання міжкультурної. *Молодь і ринок*. 2014. № 11. С. 41-44.

6. Мигалець О.І., Конфлікт, його сутність, основні функції та стан дослідження. Київ : ПП Аутдор–Шарк, 2014, 135 с.

7. Дойч М. Хрестоматія по політології. Вирішення конфлікта (конструктивні і деструктивні процеси). URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Konflikt/05.php. (дата звернення 10.05.2024).

8. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ : Основи, 2012, 168 с.

9. Котлова Л.О. Психологія конфлікту. Житомир : Наука, 2013, 112 с.

10. Конотопенко О.П., Гриб В.І., Лапшин С.А. Сутнісні характеристики політичного конфлікту в українському суспільстві. *Регіональні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 20. С.12-15.

11. Юрген Габермас. *Соціологія*. Київ : Либідь, 1999, 726 с.

12. Лепський М.А. Соціологія агресії: монографія. Запоріжжя : КСК-Альянс,2021. 289 с.

13. Чечельницька Г. Утворення незалежної України та її юридичне оформлення. *Літопис Волині*, 2020. Випуск 25, С. 69-73.

14. Сахань О.М., Новіков О.В. Політичні конфлікти в Україні як прояв деструкції влади. *Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого*, 2010. № 3. С. 182–191.

15. Лисенко О. Російсько-українська війна, *Український історичний журнал*, 2022. №4. С. 4-60.

16. Кулаков А.А. Особливості переговорного процесу, як визначального, історично обумовленого фактору взаємовідносин суспільства, *Бізнес-навігатор*. 2012. № 3. С. 154-158.

17. Іващенко І.В., Головко І.К., Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Дніпро : 2023, 290 с.

18. Бевз Г. Конструювання комунікативних технологій врегулювання соціальних конфліктів. Київ : Основи, 2019, 250 с.

19. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: навчальний посібник, Львів : Либідь, 2013. 400 с.

20. Трофименко А. В., Константинова Ю.В. Конфліктологія та теорія переговорів. Маріуполь : МДУ 2020. 375 с.

21. Заваріка Г. Історичні віхи дослідження конфлікту. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018 С. 61-70.

22. Герасимович В. А. Переговори як спосіб врегулювання політичних конфліктів : автореф. дис. … канд. політ. наук. Київ, 2019. 17 с.

23. Павловська Т. В. Політичні переговори як спосіб розв’язання політичних конфліктів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія*, 2007. Вип. 84/86. С. 102–105.

24. Кеннеді Г. Переговори. Повний курс - On Negotiation. Київ : Основи, 2011. 392 с.

25. Герасимович В. А. Структура переговорного процесу у політиці: етапи та способи досягнення взаємоприйнятого рішення. Одеса : Наука, 2017. 150 с.

26. Біляк Ю. В. Історичні аспекти виникнення конфлікту та еволюція поглядів. *Агросвіт*, 2017. № 13, лип. С. 29–38.

27. Савойська С. Мовно-політичний конфлікт: історіографія проблеми, *Зовнішні справи*, 2011. № 9. С. 57–59.

28. Білоус-Осінь Т. Децентралізація публічної влади. Національний університет "Одеська юридична академія", 2019. URL: https://doi.org/10.32837/11300.12219 (дата звернення: 09.05.2024).

29. Грицевич В. Геополітичне розташування України. *БІНТЕЛ*, 2017. № 2 (6). С. 8–14.

30. Дмитренко О. С. Громадська думка у формуванні публічного управління. *Політологічний вісник*, 2012. Вип. 65. С. 321–331.

31. Чорний О. Українські політичні партії: криза комунікації. *Дзеркало тижня*, 2019. 7–13 груд. С. 3.

32. Кармаза О. Медіація та переговори як альтернативні способи вирішення спорів. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 5. С. 13–18.

33. Локшина О. Підтримка України науковою спільнотою світу, *Ukrainian Educational Journal*, 2022. № 1. С. 7–17.

34. Неліпа Д. Контент-аналіз як технологія збору первинних даних при здійсненні системного аналізу політичних явищ і процесів, *Social-Science. Український науковий журнал.* 2011. Випуск 4. С. 32-42.

35. Krippendorff K. Content analysis: An introduction to its methodology. California: Sage publications, 2018. 411 p.

36. Іванов О.В. Дослідження міжнародної комунікації політичних еліт методом контент-аналізу. *Наукові записки*, 2008. №3. С.43-50.

37. Зуйковська А. Соціальні мережі як середовище політичної комунікації, *Наукові записки*. 2007. №4. С.278-290.

38. Ганжуров Ю. Контент-аналіз у політичних дослідженнях преси. Київ : Основи, 2004. 250 с.

39. Інтерфакс-Україна – новини України та світу. *Інтерфакс-Україна*. URL: https://interfax.com.ua/ (дата звернення: 09.05.2024).

40. Воробйова Г. Ю. Концептуальні підходи дослідження політичних метафор. *Політологічний вісник*, 2015. Випуск 78. С. 236-246.

41. Президент України Володимир Зеленський, *Офіційне інтернет представництво* https://www.president.gov.ua/news/gotuyemo-she-sim-bezpekovih-dokumentiv-dlya-ukrayini-zbroya-90649 (дата звернення 09.05.2024).

42. Войтович О. П., Буда А. Г., Головенько В. О. Дослідження методів аналізу соціальних мереж як середовища інформаційних війн. URL: 52 https://epsi.vntu.edu.ua/uploads/2017/7686ycc0hnc6o8o3xgkr97hrynqd5m0obr. pdf(дата звернення 09.05.2024).

43. Володимир Зеленський (@zelenskyy_official). Instagram photos and videos. *Instagram*. URL: https://www.instagram.com/zelenskyy_official?igsh=eW0zMDZndjBodG15 (дата звернення: 09.05.2024).

44. Артьомов І.В. Актуальні проблеми зовнішньої політики України: навчальний посібник. Ужгород : Наука, 2021, 676 с.

45. Іванов О. В. Класичний контент-аналіз та аналіз тексту: термінологічні та методологічні відмінності, *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*, 2013. №2. С.69–73.

46. Кузнєцов О. Виявлення ключових понять з тексту за допомогою контент-аналізу, *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*, 2014. Вип. 40. С. 52–60.

47. Українська призма: Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження, ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ : Либідь, 2023, 308 с.

48. Кеннеді Г. Домовлятися завжди. Як досягати максимуму в будь-яких перемовинах. Київ : Либідь, 2016, 336 с.

49. Краснорyцький О.О. Етичні аспекти проведення ділових переговорів в сучасних умовах. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*, 2016. Вип. 171, С. 21-26.

50. Кінг П. Стратегії і тактики спілкування, або як знайти спільну мову з кожним / пер. з англ. Маріанни Восковнюк. Київ : Либідь, 2017. 128 с.

51. Бігняка О. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини, Херсон : ХДУ, 2019. 168 с.

52. Посібник із колективних переговорів і врегулювання спорів на державній службі. Київ : Міжнародна організація праці, 2022. 350 с.

53. Орлів М. С. Підвищення кваліфікації керівних кадрів органів влади: механізми формування сучасної моделі. Київ : Основи, 2018. 300 с.

54. Скворець В.О. Правлячий клас і соціальні процеси в Україні. *Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини*, 2020. Випуск 41. Том 1. С. 147-156.

ДОДАТКИ

Додаток А

Сторінка служби новин «Інтерфакт Україна»

Додаток Б

Звернення Президента України від 1 травня 2024 року.

«Сьогодні день, присвячений нашій міжнародній роботі – тим результатам, які потрібні Україні у травні та червні. Ми готуємо ще сім нових безпекових документів для нашої держави – двосторонніх безпекових угод. Зокрема щодо безпекової угоди зі Сполученими Штатами... Зброя, фінанси, політична взаємодія – сьогодні працював із командою щодо конкретних деталей цих документів, і стосовно деяких із них уже є попередній текст угод. Кожна з них підтримає нас і цього року, і в наступні роки – безпекова архітектура на час до вступу в НАТО. Наповнюємо драфти угод сильнішими можливостями для України та для нашої спільної з партнерами безпеки. Зрозуміло, що особливий пріоритет – усьому, що дасть більше захисту від російського терору.

Друге – європейський напрямок. Як і на кожному попередньому етапі інтеграції з Євросоюзом, багато залежить саме від нашої активності. Україна вже повністю реалізувала свою частину зобов'язань, щоб у цьому червні фактично розпочати переговори щодо вступу. Працюємо, щоб не було затримок чи непорозумінь із боку Євросоюзу. Всі деталі, усі кроки, усі аспекти комунікації – готуємо разом із командою наших міжнародників. І я дякую кожному та кожній, хто допомагає. У цьому році маємо втримати ситуацію й досягти нових цілей у кожному зі стратегічних напрямів. Євросоюз, фактичний старт переговорів, наше зближення – це один із таких напрямів.

І, звичайно, Глобальний саміт миру, перший такий Саміт, який здатен розпочати реальний рух до справедливого миру. Готуємо цей Саміт і такий рух. Разом зі швейцарською стороною. Сьогодні узгодили фінальні штрихи, а також максимально активно працюємо для того, щоб на Саміті було якнайбільше лідерів та країн. Це принципово. Світ може зупинити будь-якого агресора. Якщо буде діяти в єдності та за правилами більшості – жодна агресія не витримає справді глобального тиску. І ми всі разом маємо примусити Росію до

миру. Найближчими тижнями буде багато зокрема й непублічної роботи з партнерами, щоб Саміт був справді наповненим.

І ще дещо за цей день. Провів кілька кадрових замін у Службі безпеки України. Також сьогодні хочу подякувати 9-му департаменту ГУР – ваша влучність надихає. І наша Національна гвардія, усі, хто на передовій, усі, хто разом з іншими елементами Сил оборони та безпеки України з честю виконує бойові завдання. Дякую! А особливо 3-й та 4-й бригадам оперативного призначення, воїнам Центру спецпризначення «Омега», 5-му окремому штурмовому загону та 6-му окремому загону. Дякую всім, хто б’ється заради України, хто посилює Україну та хто допомагає Україні наближати відновлення справедливості – справедливості та миру.

Слава Україні!»

Додаток В

Сторінка Президента України - Володимира Зеленського

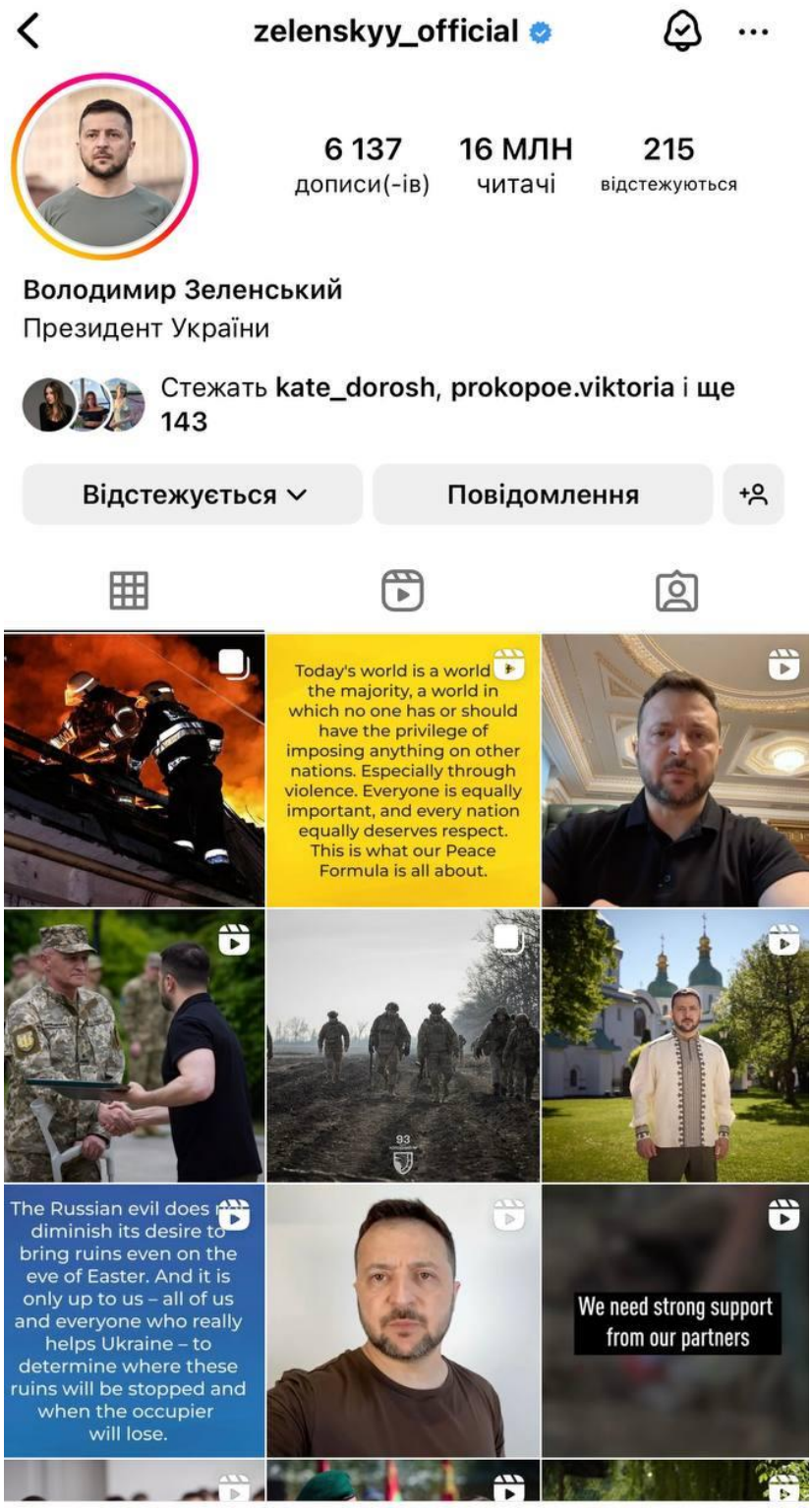

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Телюк Назар Тарасович, студент IV курсу бакалаврату, денної форми навчання, факультету соціології та управління, спеціальність 054 «Соціологія», адреса електронної пошти teluknazar591@gmail.com:

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Переговорні технології врегулювання політичних конфліктів в Україні» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/на;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

03.06.2024 Н.Т. Телюк

Науковий керівник,
к.філос.н., доцент кафедри соціології
03.06.2024 О.С. Сорокіна